Supplément au Trung-Bắc Tân-Văn

Nº 3615 du 8-9 Avril 1929

TRUNG-BẮC BUỔI TRƯA

Phụ-trương số 53 (Tờ phụ-trương này ra từ trưa hôm 8 Avril 1929) Mỗi số : 2 xu

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
63, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE nº 150

GIÁ MUA CÓ HẠN

	Tờ buổi trưa	Tờ buổi tối	Cả hai tờ
Cả năm	3$00	6$00	8$00
Sáu tháng	1.60	3.20	4.00
Ba tháng	0.90	1.80	2.00
Một tháng			1.00

Nam-kỳ và ngoại-quốc phải trả thêm tiền cước

PUBLICITÉ

Annonces la c/m : [illegible]
Réclames [illegible] 1,00

Consulter les tarifs pour contrats
de longue durée

LUÂN LYQ

Không có cái gì hay cho bằng luân lý, mà không có cái gì nghe buồn-ngủ bằng những lời giảng luân-lý Bởi vì luân-lý ai cũng biết, mà nghe giảng những sự biết rồi, thì thật là mất thì giờ vô ích, cho nên nghe nó buồn như chấu cắn. Sự đời, thế nào là phải, thế nào là không phải; gian-dối với người là xấu, thật-thà là tốt; bội bạc là xấu biết ơn là tốt; coi lợi hơn nghĩa là xấu, cho nghĩa hơn lợi là tốt, những điều ấy thì mười hai tuổi trở lên ai cũng biết, mà biết thật rõ rồi, chứ không còn mập-mờ gì nữa. Vậy mà nôm na như người nước ta, các bậc dạy người cũng sinh cái thứ văn-chương *bã-mía*, cứ nhai-nhải mà dạy người ta nên ở cho phải, nên thật-thà nên biết ơn, nên trọng nghĩa khinh tài, mà không nên làm điều trái, không nên gian-dối, không nên bộ-bạc không nên bỏ nghĩa tham tài. Mà cao xa như người tây, cũng có sách luân-lý, dạy người ta giữ lấy nghĩa-vụ đối với bản-thân, đối với gia-tộc, đối với đồng loại chúng nhân Người có con cho đi học, mà thấy nó về nhà mở quyển sách đọc những câu dạy hiếu, dạy đễ, dạy trung, dạy tín dạy tam-cương, ngũ-thường, dạy điều nghĩa vụ, thì yên lòng rằng con ta đi học sự hay, rằng thầy dạy con ta những điều đạo đức.

Xét ra trong lê-dân thiển cận thì bắt họ nhai-nhải những nhân, nghĩa lễ, trí, tín, cũng được một việc: khác nào dự bị cho nó sẵn ở đầu lưỡi, những câu ngợi-khen người ở phải, những câu nhiếc-mắng kẻ không ra gì. Thường-tình của thế nhân là ưa khen mà sợ mắng, cho nên như thế cũng là hay, cái lối văn-chương *bã-mía* cũng là hữu dụng

Nhưng đối với những kẻ đã hơi có học-thức, đã hơi biết suy-nghĩ, thì tưởng những lời giảng đạo-đức, thuyết nhân nghĩa, mà khô khan quá, thì không thỏa được cái trí khôn hay tìm gốc rễ hay cứu kỉ-cùng. Mà đối với những người bẩm sinh ra có biệt tính, biệt khiếu, khoa luân-lý hình như rộng rãi mênh-mông, cũng phải tùy-cơ mà biến-hóa.

Người ta khi còn ấu-trĩ thì quí hồ có một thứ kỉ-luật trong nhà, trong trường học, cha mẹ và thầy dạy có thể theo một thứ khuôn-phép mà sai-khiến mà dạy-bảo được. Đến khi đã khôn lớn biết suy-nghĩ rồi, nghĩa là từ mười hai tuổi trở lên, thì nên tùy cái chí-hướng, tùy cái *cách hiểu đời* của đứa trẻ mới lớn lên, mà dạy nó một thứ luân-lý cho thích-hợp với cái chí-hướng và cái cách hiểu đời của nó, thì con trẻ nó nghe mới cho là hay, mới tin được rằng có thể lấy luân lý làm phương trâm, làm mối đưa dắt người ta ở trong đời.

Nó đến câu *cách hiểu đời* thì ai nấy cho là một điều cao xa, thường chúng ta đến khi kề miệng lỗ rồi mới nghĩ đến, mới hiểu rõ lúc ấy thì đã trễ mất rồi. Vậy mà tôi nghĩ nó là cái then-khóa của luân-lý. Trước khi chúng ta học lấy cách ở đời ra làm sao cho phải, chúng ta cần phải biết tại làm sao chúng ta sinh ra ở đời, sinh ra ở đời để mà làm gì? Nghĩa đời vốn không có một mà thôi, lại có ba bốn cách hiểu tùy từng tôn-giáo, tùy từng lý thuyết. Vậy thời trước hết, khi đứa trẻ đã đến tuổi biết hỏi rồi thì nên đem bày ra trước mắt cho nó xét cho nó chọn, trong bấy nhiêu cách hiểu nghĩa đời, cách nào là thuận với cái khiếu, cái chí-hướng, cái tính khí của nó, khi nó đã chọn rồi đã ngỏ ra cho ta biết nó thiên về tôn-chỉ nào về lý thuyết nào rồi, bấy giờ mới dạy nó cái thứ luân-lý thích hợp với cách hiểu đời của nó.

Hiện có mấy cách hiểu nghĩa đời :

Cái nghĩa thiển cận của Á đông ta, thì cho rằng người ta sinh ra ở đời để mà duy-trì cái nghĩa sống trong trời đất, phàm bao nhiêu chế độ lễ-văn của người ta, cốt có một nghĩa lợi cho sự sống, phàm cái gì thuận nghĩa sống là *thiện* mà ngược nghĩa sống là *ác*, cho đến những lý-thuyết về sự chết cũng thuận với nghĩa sống thì là hay, mà ngược với nghĩa sống thì là dở.

Một lần sau xin nói qua đến mấy cách hiểu-đời khác.

V.

* * *

Kuôcq ngu'w mo'iq

ă ơ ư thì viết a' o' u'
đ viết d, d viết y, q viết k
Na'm yâuq :
sa'cq, huyênf, na'ngj, hoiz, ngaw
q f j z w

HAIF DAMF

Lảng thơ (1)

II

Có hai bà giang-hồ cũng chơi thân với nhau như bà Đỗ-Phủ và bà Lý-Bạch, nhân ngày xuân nhớ nhau, lại thấy các ông thầu khoán cùng các ông sét-tỵ đều có thơ cả, cũng cao-hứng viết bài thơ sau này, thật đáng gọi là nữ Đỗ-Phủ và nữ Lý-Bạch ở nước ta vậy.

Thơ rằng :

« Chùa Tnông xuân-thụ đó,
« Phủ Lạng mộ-vân đây.
« Bao giờ một bộ cánh,
« Lại cùng đi lấy tây. »

Kỳ báo ngày mai sẽ có bài thơ của hai ông chủ sâm.

Hif dinhf, Nguyêow-va'n-Tôi

---

(1) Xem kỳ báo hôm qua.

Tin thêq-gio'iq

Ngày 6 Avril 929

Hành trình của tuần dương-hạm Tourville

Tuần dương-hạm *Tourville* đỗ ở New-York rồi đi tuần các nơi. Tàu ấy sẽ đi qua Thái-bình-dương, Ấn-độ dương, và sẽ thăm Saigon.

Ở Âu-châu giời lại rét

Ở khắp Âu-châu giời lại rét. Các cây có quả bị hại nhiều Các ruộng nho ở Hérault nguy ngập lắm.

A.R.I.P.

Viộc Trung-hoa

Ngày 5 Avril 1929

Đường hỏa-xa từ Thiên-tân đến Thượng hải

Bắc-kinh -- Đường hỏa-xa từ Thiên-tân đến Tượng-hải nghỉ trong mười một tháng không chạy.

Việc cổ-động cộng sản

Bắc kinh. -- Năm người học-sinh bị bắt ở Bắc-kinh về tội cổ-động cộng sản, và phải án mười tháng tội giam.

Quân Nam kinh đã hạ được Hán-khẩu

Thượng-hải, -- Quân Nam-kinh không phải đánh nhau mà chiếm được Hán-khẩu. Sư-đoàn quân khởi nghịch do tướng Hsia Wei quản-đốc, coi việc giữ thành Hán-khẩu, không chịu đánh nhau.

Các tướng Hà-bắc bỏ Quảng-tây

Thượng-hải. -- Các tướng người tỉnh Hồ-bắc biệt lập với phái Quảng-tây, và lui về phía tây. Ở Hồ-bắc quân khởi-nghịch vẫn đánh nhau. Quân ấy dừng chân lại Hán-dương, rồi lui về phía tỉnh Hồ-nam, để họp với quân khác của đảng Quảng-tây từ tỉnh Quảng-đông đến. Ở miền giữa và phía Nam tỉnh Giang-tây sẽ đánh nhau đến nơi.

Cuộc bay Paris Saigon

Các báo ở Pháp xuất bản ngày hôm thứ sáu rất khen ngợi cuộc bay của hai phi-công Bailly và Réginensi bay bằng một chiếc tàu bay thường.

Báo *Journal* có nói các tàu bay máy phát-động sức yếu, sau này được việc lắm. (máy phát-động về tàu bay của hai phi công Bailly và Réginensi chỉ có 320 mã-lực).

Báo ấy lại nói : các phi công Lalouette Richard và Cordonnier, bay ở Tchad cũng dùng máy bay giống như thế.

Báo *Figaro* nói cuộc bay ấy, sẽ rộng đường cho nghề hàng-không sau này

Các kỳ-hào hội-viên không được thêm hạn một năm

Quan Thống-sứ có thông tư cho các quan công sứ và các quan thủ hiến các đạo binh rằng các khóa của các hội viên dân biểu kỳ này được gia thêm một năm. vậy cuộc bầu cử trong tháng tư này phải hãm lại.

Còn như các kỳ hào hội viên hàng tỉnh năm nay cũng phải mãn khóa thì phải bầu lại.

Vì việc đánh thuế những ruộng đất bị lấy để làm đê

Trong kỳ hội đồng năm 1928, Nhân-dân đại biểu viện có xin miễn thuế cho những đất bị lấy để đắp rộng thêm đê, và xin cho những đất bị đào đê lấy đất, thì được kê vào tứ hạng thổ.

Lời thỉnh cầu ấy rất là hợp lẽ, vậy quan Thống-sứ có dặn các quan Công-sứ hễ nhận được những đơn xin miễn thuế hay xin đổi lại hạng thổ, thì nên y cho. Nhưng ngài dặn các quan có thể bắt nộp trình một bản đồ những chỗ đất xin miễn hay xin đổi hạng thổ, do người đạc điền của hàng xã họa, vì rằng nếu cái diện tích đánh thuế đem so với các bản đồ từng thửa đã họa trong khi đạc điền hàng xã mới rồi, mà còn thấy kém cái diện-tích trong các bản đồ ấy, thì không được giảm thuế.

Hội chợ ô-tô

Saigon 6 avril. — Cuộc hội-chợ ô-tô lần thứ tư đã mở tại Saigon ngày thứ năm, hồi 17 giờ, có quan Thống đốc Krautheimer cùng đi với quan chánh văn-phòng Nouilhetas đến khai hội. Quan đại-tá Sée là hội-trưởng hội *Auto* ra nghênh tiếp. Quan Thống-đốc đi xem khắp các nhà bày ô-tô. Nhân cuộc hội chợ ấy. Hội đồng bàn về lệ đi đường đã họp ngày hôm nay,

Việc đạc-điền ở các tỉnh

(Tiếp theo)

Về việc chỉnh-đốn ấy, các ngài chớ nên nhãng rằng lệ bảo lưu địa-tịch chỉ thi-hành tạm-thời mà thôi, và cái thời-kỳ tạm-thời ấy chẳng qua chỉ độ vài ba năm là cùng, trừ ra có sự gì bất ngờ thì không kể. Vậy nay không nên trù những khoản chi-tiêu về việc xây nhà mới vội. Trước khi cho phép làm các nhà mới ấy thì hãy nên đợi cho công-cuộc đương làm thật được mỹ-mãn chắc-chắn đã, và nhất là chớ có làm gì hấp vội, là sợ rằng không được thích-hợp với những việc đang trù-tính về sau này sẽ hoàn-bị hơn (là việc kiến-điền và sau này, có lẽ đặt ra việc bảo lưu điền-thổ nữa) bây giờ chưa có những tòa nhà sẵn, thì các ngài nên thuê những nơi nào thích-dụng mà tiền thuê thì bổ cho những làng nào được hưởng lợi về sở mới ấy phải chịu. Còn việc sắm các dụng-cụ sổ sách và các nhà cần cho các làng thì cũng làm như mọi khoản chi-tiêu khác của hàng xã, mà do quyền các ngài kiểm-soát, nhưng cứ xem những việc kết quả trước thì các ngài hẳn đã biết rằng không nên tin cậy ở sự sáng-kiến và sự cần-mẫn của các chức-dịch các làng cho lắm Vậy các ngài tất phải thời-thường do các viên phủ huyện mà can-thiệp đến việc thi-hành ở các làng, theo như những điều của sở Địa-chính tư trình các ngài, và đối với các làng trễ-nải thì các ngài nên thay các làng ấy mà tự-quyết dựng lấy nơi trụ sở cho sở Bảo-lưu địa-tịch, hoặc sửa sang, hoặc kiếm nơi làm chốn trụ sở, nhưng chớ chi tiêu quá cái tài lực thường của các làng. Muốn khuyến-khích sự mẫn-cán của các hương-chức để ai nấy thích đương lấy cái chức chưởng-bạ, thì hiện đã định ra các khoản tiền lệ-phí cùng là lệ thưởng-bạ m cho những chưởng-bạ làm việc được xứng đáng ; như thế thì tôi tưởng những người ấy sẽ giúp được việc.

Cái số các viên chức sở Địa-chính không có dự-định trước là bao nhiêu và nay cũng không thể tăng lên cho đủ ứng-dụng với những công việc rất miên man bây giờ ; mà cứ xem cái số các làng đã đạc rất nhiều thì rõ cái chức-vụ của sở ấy sẽ nặng-nề lắm. Vả chăng, cứ theo như mọi điều đã dự-định, thì từ nay cho đến khi bắt đầu làm việc kiến-điền, các viên chức sở Địa-chính năng phải can-thiệp đến các làng để mà giữ-gìn lấy những cái cốt yếu cho việc kiến-điền. Thế các ngài tất cũng rõ rằng một sở không có quyền-hành gì muốn thi-thố công việc cho có ích thì tất phải nhờ có các ngài thỉnh-thoảng cùng với quan tỉnh về các làng diễn-giảng cho nhân-dân, khiến cho các làng nô-nức lên, lại nhân-tiện thêm hiểu rõ cái nghĩa chân-chính của công việc nhà-nước đang làm. Ấy chỉ nhờ thế mà các ngài mới có thể trừ được những nỗi ngần-ngại còn sót lại bây giờ. Cái thời-kỳ ta sắp tiến vào đây là một thời-kỳ rất quan-trọng, vì nhờ về những sự tiến-bộ của cái thời-kỳ ấy nảy ra, mới có thể thực-hành được việc kiến-điền, tùy theo cái chương-trình rộng hay hẹp.

Thỉnh thoảng các ngài nên trình tôi rõ việc thi-hành những điều chỉ-thị trong tờ thông-tư này. Các tờ trình ấy nên gửi vào những kỳ nào, tôi tưởng bất tất phải ấn-định trước. Tôi sẽ xét xem có điều gì mới nên thêm vào, hoặc có điều gì hay nên nói chăng.

Vì công việc ủy-thác cho sở Địa-chính không có nhất-định trường-cửu, cho nên mọi chức-trách của sở ấy nói trong tờ thông-thư này, tôi không đệ trình quan Toàn-quyền chuẩn y. Nếu sau này xét ra lại nên dùng các viên-chức sở Địa-chính giúp một cách trường cửu vào việc điền-thổ của người bản-xứ thì những chức-trách ấy bấy giờ mới chuẩn-định được.

Hanoi, le 23 Février 1929
Ký tên : René ROBIN

Số người bị hại về bản luật cấm rượu ở Hoa-kỳ

Cứ theo như biểu tổng kê của chánh phủ Hoa-kỳ từ khi thi-hành bản luật về việc cấm uống rượu, thì lính cảnh-sát giết cả thảy 135 người, và lính coi bờ bể giết thảy 55 người. Số lính cảnh sát bị giết là 53 người.

Việc các hội viên trong Nông-nghiệp ngân-hàng vay tiền của Ngân-hàng ấy

Quan Thống-sứ vừa ký nghị-định đặt thể-lệ về việc các hội-viên trong Nông-nghiệp ngân-hàng vay tiền của ngân-hàng ấy, đại-lược như sau này :

Phàm các hội-viên trong Nông-nghiệp ngân-hàng đứng theo như thể-lệ trong các nghị-định ngày 4 Septembre 1926 và ngày 21 Juillet 1927, muốn vay tiền ở các nhà Ngân-hàng ấy, thì có thể đem các bất-động-sản của mình làm của thế-chấp về số tiền vay, tiền lãi và các tiền phí-tổn khác, gọi là thế-chấp điền thổ (*Nantissement foncier agricole*).

Việc thế-chấp ấy là đem của bất-động-sản cầm một cách hư-ứng, nghĩa là đem các văn-tự văn-khế các bất-động-sản của mình mà giao cho nhà Nông-nghiệp ngân-hàng hàng tỉnh.

Người lĩnh trái vẫn được hưởng các bất-động-sản đem thế-chấp và phải giữ gìn của bất-động-sản ấy. Người lĩnh trái vẫn được hưởng lợi nhưng phải chịu thuế và chịu lãi của số tiền mình vay.

Việc đem thế-chấp bất-động sản và việc giao văn-tự văn-khế của bất-động sản cho nhà Ngân-hàng, thì người hội-viên đứng vay phải làm một bản văn-tự thường.

Ban hội-đồng hàng xã do điều thứ 4 trong bản điều lệ của nhà Ngân-hàng phải chứng thực bản văn tự đem cầm và nhận thực thực rằng, bất động-sản ấy chưa cầm bán cho ai cả. Hễ khi nào đã cho vay rồi, thì ông chánh nhà Ngân-hàng sẽ gửi cho lý-trưởng làng sở tại của cái bất-động-sản ấy một tờ báo-cáo kê rõ mọi điều cốt-tử ở trong văn-tự. Lý-trưởng đã nhận được tin báo về việc thế chấp bất-động-sản, thì trước khi người vay trả được nợ, không được áp triện cho đem bán, nhường quyền hay thế-chấp chỗ bất-động sản ấy cho ai nữa.

Hễ khi lý-trưởng nhận được giấy báo cáo như đã nói ở điều trên, thì phải biên văn-tự thế chấp, vào một quyển sổ riêng để số thửa đất đã thế chấp, tên người đứng vay, ngày vay tiền và thời hạn vay là bao nhiêu. Người chưởng-bạ giữ sổ sách ấy hễ có ai muốn biết điều gì thì đưa cho người ta xem.

Thời-hạn vay bao giờ cũng phải nói rõ trong văn tự và không được quá mười năm.

Nếu người lĩnh trái đúng hạn hoặc trước hạn xin trả nợ thì nhà Nông-nghiệp ngân-hàng không được giữ văn-tự của người ta đã đưa thế chấp nữa.

Dù trong văn tự nói thế nào mặc lòng và dù thời-hạn thế-chấp bao lâu mặc lòng, không khi nào vì sự chậm nộp tiền lãi số nợ mà nhà Ngân-hàng hàng tỉnh thành ra là chủ sở-hữu cái bất-động-sản đã thế-chấp ấy được.

Đúng hạn người vay không trả được nợ thì cứ chiều văn-tự thế chấp mà thi-hành. Cái thủ-tục thi hành sẽ theo như thủ-tục thường trong luật An-nam.

Tại tòa Thượng-thẩm

Các quan thẩm-phán sung các tòa Thượng-thẩm nay đổi lại như sau này :

Phòng nhất

Việc hộ. — (Phiên án ngày 12 avril) chủ tọa : M. Favreau ; thẩm phán : MM. Tridon, Falk ; trợ-thẩm : M. Baurens.

Việc kinh tội. — (Phiên ngày 9 avril) chủ tọa : M. Baurens ; thẩm-phán : MM. Conget, Narbonne.

Phòng nhì

Việc khinh tội. — (Phiên ngày 9 và 11 avril) chủ tọa : M. Tridon ; thẩm phán : MM. Sed nl, Phạm-gia-Thụy.

Việc trọng tội. — (Phiên ngày 8 avril) chủ tọa : M. Tridon ; thẩm-phán : MM. Narbonne, Vũ-ngọc-Hoành.

Việc hộ. — (Phiên ngày 10 avril) chủ tọa : M. Tridon ; thẩm-phán : MM. Falk, Vũ-ngọc-Hoành.

VIỆC HANOI

THỜI TIẾT

Lúc 10 giờ sáng : 26 độ

Hội đồng Bảo hộ

Hội-đồng Bảo-hộ đã họp ngày 6 avril, do quan Thống-sứ Robin chủ tọa, để xét các việc sau này :

Duyệt y sổ điều-lệ về việc mua đá vụn để trải con đường thuộc địa số 2.

Duyệt y sổ điều-lệ về việc mua đá vụn để trải con đường hàng tỉnh số 34.

Duyệt y sổ điều-lệ về việc làm cái cầu xi-măng cốt sắt ở sông Mang-giang, tỉnh Hà-nam.

Duyệt y sổ điều-lệ về việc làm một cái nhà ở cho quan phó-sứ Thái-bình.

Dự thảo nghị-định sang sổ của sổ dự toán thành-phố Nam-định về năm 1928.

Dự thảo nghị-định nhượng lại cho sở công-sản một thửa đất ở Nghĩa-lộ, tỉnh Yên-báy.

Dự thảo nghị-định sang quyền cho M. Ng-hữu-Thu tức Sen được phép dùng chỗ đất công do nghị-định ngày 5 janvier 1927 đã cho M. Bạch thái Bưởi,

Dự thảo tờ hợp-đồng về việc thỏa-thuận mãi mại cho M. Nguyễn-v-Tân một chỗ đất ở Thái-nguyên.

Xét việc cho thuê đất bể ở Mễ-lâm (Nam-định) Gia hạn cho thuê đất công ở làng Lục-giới tỉnh Bắc-giang,

Gia hạn cho thuê đất công ở Đông-quỳnh tỉnh Thái-bình.

Dự thảo nghị định tên đường phố ở hồ Bảy-mẫu, ở ngõ Nam-ngư và ở đường số 110bis thành phố Hanoi.

Xét đơn của Monseigneur Ramond xin khẩn tạm đất ở Chapa.

Xét đơn của M. Lafon xin khẩn tạm đất ở Tam-đảo.

Xét đơn của M. Rozé xin khẩn nhất định đất Tam-đảo.

Xét đơn của Père Quioc xin khẩn đất ở Yên-bay.

Xét đơn của sở Thương-chính xin làm một cái cầu ở Cửa-cấm.

Xét đơn của M. Ng-hữu-Như xin gia hạn khai đá ở Ninh-bình.

Xét đơn của Công-ty kỹ-nghệ Trung Bắc-kỳ xin khai đá ở Hải-dương.

Xét đơn của MM. Trần-đình-Đán, Trần-văn-Nui, Ng-văn-Ban, Trần-quang-Du xin nhập-tịch dân Pháp.

Dự thảo nghị-định nhận số tiền là 10.023 đồng của các làng ở huyện Hải-hậu, tỉnh Nam-định đã nộp.

Xét đơn của M. Hoàng-gia-Luận, xin khẩn đất ở Kiến-an.

Xét đơn của M. Chauquet, xin khẩn đất ở Ninh-bình.

Xét đơn xin giảm thuế đinh cho làng Phùng-nhi, tỉnh Nam-định ; vân vân.

Tối nay có cuộc rước đèn

Tối nay thứ hai 8 avril, hồi 9 giờ có cuộc rước đèn.

Khởi hành tự trước sở Thương chính đường bờ sông, đi qua các đường phố sau này :

Phố France Général galliéni. Laubarèdé, đường Bobillot, phố Paul-bert, hàng Trống, hàng Bông, cửa Nam, đường Puginier, phố Général Badens, đường Félix Faure, phố Maréchal Joffre rồi về trại.

Hai ả lậu thuế

Đội con gái bắt được hai ả là Nguyễn thị-Sâm 25 tuổi và Vũ-thị-Mận 30 tuổi làm nghề thanh lâu không có môn bài đã phải bắt vào sở mật-thám để đem đi khám bệnh.

Tin sau cùng

Xin xem Trung Bắc buổi chiều giá bán mỗi số 2 xu.

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-DƯƠNG

Việc đưa thư trong thành phố

Trong thành-phố ta độ này thấy nhiều người kêu về sự mất thư từ báo chí. Như thư phố nọ lại trả phố kia, và hằng thấy mất luôn, báo thì một tháng ít ra cũng mất hai ba số, vì nghe đâu sở Điện-báo dùng những người chỉ biết được vài chữ số thôi ; mà nay người này mai lại người khác, như hôm 5 avril, tôi thấy một người sở Bưu-điện cầm một cuộn vừa báo vừa thư đưa báo vào nhà số ba bên cạnh, tôi vì biết nhà này thường không dùng báo nằm, nên có gọi bác *facteur* hỏi rằng có báo của tôi không: rằng không. Thế là tôi lại mất một tờ Trung-Bắc. Một lúc bác ta quay lại thì thấy nhà số 3 kia gọi trả tờ báo khác của người số nhà 3 ở phố nào. Thì ra bác ta chỉ biết có mấy chữ số thôi.

Lại còn một nỗi nữa là trước họ cứ xếp thơ từng phố rồi đưa cho anh khán phố, người này để nhà kê bàn đèn, làm gối độ một hai hôm, rồi cứ đưa cả nắm hỏi ai có thích thơ ra lục mà lấy.

Mong rằng người có trách nhiệm nên để ý chấn chỉnh lại cho dân phố được bằng lòng.

N. U. lai cảo.

PHÚ THỌ

Bắt được kẻ cướp

Vừa rồi tại làng Đông-thượng thuộc huyện Thanh-ba, mất cướp một con bò và đồ vật. Bọn cướp đi độ 4, 5 đứa vác dao, gậy cứ tự do bắt bò trốn chạy. Dân làng Đông-thượng cho người đi dò theo thì bọn cướp ấy vào làng Phao-vỗng, sáng hôm sau lý-dịch trình quan sở-tại đến khám tận làng Phao-vỗng thì quả tang thấy cả bò và bắt được cả bọn cướp. Hiện nay bò đã giao trả cho lý-dịch làng Đông-thượng và bọn cướp thì đã giải về tỉnh tống giam.

THÁI NGUYÊN

Đồn-điền Gia-sàng mở hội mười ngày

Đồn điền Gia-sàng ở cách tỉnh lỵ Thái-nguyên 2 kilomètre có hai ngôi [illegible] duyên thờ hai thánh-mẫu, các quí khách thập phương, thiện nam tín nữ đã từng đến lễ bái vui vẻ.

Đền Xương-rồng cách tỉnh lỵ Thái-nguyên 2 kilomètre đường ô tô Hanoi lên đến cây số 73 thì đến, đền ở cạnh đường độ 200 thước, bên cạnh đường có cây đa cổ thụ rậm rạp, rườm rà mát mẻ, lại có miếu thờ thổ thần bên cạnh.

Đền Tú duyên cách tỉnh lỵ Thái-nguyên 3 kilomètre, đường ô tô Hanoi lên đến cây số 72 thì đến, đền ở cạnh đường độ 500 thước, có đường đi ô tô vào tận đền. Ngôi đền này đổ nát, mới làm lại bằng gạch nguy nga tráng lệ, lại gặp mùa xuân, nên dân đồn điền đã xin phép quan trên mở hội, làm lễ khánh thành, từ ngày mùng 1 đến ngày mùng 10 tháng ba ta, tức là 10 đến 20 avril 1929.

Đường đi về rất tiện, một ngày có hai chuyến ô tô ở Hanoi và ở Thái-nguyên, buổi sáng 6 giờ, buổi chiều 1 giờ, có thể đi về trong một ngày được.

Các cuộc vui tối nay

Cinéma Palace : Chang
Cinéma Tonkinois : Chantage
Cinéma Pathé : Morgane la Sirène.
Quảng-lạc: Quan Vân Trường hàng Hán bất hàng Tào

SINH, TỬ, GIÁ THÚ

SINH

Nguyễn-chung-Viên, con M. Nguyễn-chung-Tảo, thợ sắp chữ, ở Thịnh Yên.

Trần-văn-Chinh, con M. Trần-văn-Nhi, cai xe, ở 13 phố Jambert.

Trần-thị Ty, con M. Trần-văn-Tạo, tùy phái, ở Hội-chợ.

Phan-khắc-Khoan, con M. Phan-văn-Đề, ở 36 hàng Cỏ.

Nguyễn-thị-Chinh, con M. Nguyễn-văn-Đức, làm bếp, ở 5 Sông tô Lịch.

Dương-qui Thuận, con M. Dương-phụng-Nghinh, kế-toán, ở 81 đường Huế.

Nguyễn-Dung, con M. Nguyễn-Dzu, học trò, ở 32 hàng Bún.

Nguyễn-thị-Sô, con M. Nguyễn-văn-Mai, làm ruộng, ở Thề-giao.

Đỗ-thị Thanh-Vân, con M. Đỗ-văn-Tung, khán hộ, ở 11 phố Galliéni.

Vũ đình Hạ, con M. Vũ-đình-Lộc, thợ nề, ở Đồng-nhân.

TỬ

M. Phạm-văn-Chức, 36 tuổi, ở Thanh giám.

Tin-tức về việc thương-mại

GIÁ THÓC GẠO:

Gạo hạng nhất, một tạ	11 $	30
— nhì, —	10	40
— ba, —	9	50
Thóc hạng nhất, —	6	50
Bắp ngô — —	6	60

GIÁ BẠC

Kho Nhà-nước: 12 f, 20.

CÁC TIN TÀU

Tàu *Athos II* đã ở Marseille chạy sang Tàu và Nhật ngày 8 Mars.

Tàu *d'Artagnan* đã ở Marseille khởi hành ngày 22 mars sang Tàu và sang Nhật.

Tàu *Azay le Rideau* đã ở Marseille chạy sang Đông-dương ngày 27 mars.

Tàu *Canton* đến ngày thứ tư 10 Avril ở Haiphong sẽ chạy thẳng đi Hongkong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ ba 9 avril

Tàu *Claude Chappe* mang thư ở Pháp sang, đã từ Saigon chạy đi Tourane ngày 6 avril hồi 14 giờ 45.

CÁC VIỆC LĨNH TRƯNG VÀ ĐẤU GIÁ

Thứ ba 9 avril 1929 hồi 16 giờ 15. — Tại sở Công-chính Hanoi đấu giá thầu làm một cái nhà gác làm nhà hộ sinh cho nhà thương Annam ở Bạch-mai (lô thứ nhất).

Điều-lệ xem tại sở công-tác (Bâtiments civils) Hanoi và Haiphong.

Thứ ba 9 avril 1929 hồi 16 giờ 45. — Tại sở công-chính Hanoi đấu giá làm đường và cầu cống ở đường hàng tỉnh số 28 ở km. 4 + 50 đến 8 + 700 đoạn đường thuộc địa số 2 ở Chiêm-hóa (tỉnh Tuyên-quang).

Điều lệ xem tại sở công-chính Hanoi và sở Lục-lộ Tuyên-quang.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

22, RUE LAMBLOT (PHỐ NHÀ THỜ) MÁY NÓI SỐ 150

Có các lớp từ Đồng ấu (cours Enfantin) đến Cao-đẳng (cours Supérieur)

Ngày giờ học và chương-trình theo y như các trường công. Buổi tối bao giờ cũng có lớp chuyên dạy chữ Pháp cho các học-trò thi vào làm các công sở hay vào học các trường Cao-đẳng tiểu học nhà nước.

Thứ ba 9 avril 1929 hồi 17 giờ. — Tại sở công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà ở cho viên quản-lý họ Thương-chính Chợ-con (Nam định).

Điều-lệ xem tại sở công-chính Hanoi và sở lục-lộ Nam-định.

Thứ hai 15 avril 1929 hồi 9 giờ sáng — Tại sở Bưu-điện Bắc-kỳ sẽ đấu giá may quần áo vải kaki cho facteurs mặc năm 1929.

Điều lệ xem tại sở bưu-điện Hanoi và Haiphong.

Ngày 15 Avril 1929 hồi 16 giờ. — Tại sở Trước-bạ (Sous Direction de l'Enregistrement des Domaines et du Timbre) đường Puginier Hanoi sẽ đấu giá mua các sổ sách và giấy in cho sở ấy trong năm 1929 các điều lệ xem tại sở ấy.

Ngày 14 Mai 1929 hồi 15 giờ. — Tại sở Thương-chính tổng-cục ở Hanoi và sở phó Thương-chính Saigon sẽ đấu giá mua 155.000 cái túi dày mới và 3.000 cân dây để dựng muối.

Điều-lệ xem tại phòng thứ ba sở Thương-chính Hanoi và tại phòng kế-toán sở Thương-chính Haiphong và Saigon.

Ngày 10 Juillet 1929 hồi 9 giờ. — Tại sở Hỏa-xa (la-ga Hanoi) sẽ đấu-giá mua 65.000 *kilos* dầu lau máy mà 50.000 *kilos* giao tại Hanoi và 15.000 *kilos* giao tại Tourane.

Điều-lệ xem tại sở Hỏa-xa (ga Hanoi, trên gác) tại sở Service Maritime Haiphong và tại kho xe-hỏa (Magasin annexe des chemins de fer) Tourane.

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: **1$00**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3008

« Âu-Tây tư-tưởng »

Là tên một thư-cục của bản-quán mở ra chỉ chuyên dịch các sách Tây rất hay, chia làm ba loại.

A. Sách văn-chương kinh-điển (bìa vàng)
B. Sách đọc cho vui (bìa đỏ)
C. Sách dạy phổ-thông (bìa xanh).

Mỗi tháng ra hai quyển bán mỗi quyển 8 xu (0$08).

Hiệu đã in ra những sách sau này:

ALEX. DUMAS:

1. BA NGƯỜI NGỰ LÂM PHÁO THỦ:
toàn bộ 18 quyển nhỏ, mỗi quyển . . . 0$08
hoặc đóng làm 4 quyển lớn có bìa toàn bộ . . . 1,00

FÉNELON:

2. TÊ-LÊ-MẠC PHIÊU-LƯU-KÝ:
toàn bộ 10 quyển nhỏ mỗi quyển . . . 0,08
hoặc đóng làm 2 quyển lớn có bìa toàn bộ . . . 0,80

DE LA BROSSE:

3. LỊCH SỬ ÔNG PAUL-BERT:
có ba quyển nhỏ mỗi quyển . . . 0,08
hoặc đóng vào 1 quyển lớn có bìa trọn bộ . . . 0,15

J. SWIFT:

4. QUI-LI VE DU KÝ:
có ba quyển nhỏ mỗi quyển . . . 0,08
hoặc đóng làm 1 quyển có bìa trọn bộ . . . 0,15

PERRAULT:

5. CHUYỆN TRẺ-CON:
1 quyển nhỏ . . . 0,08

MOLIÈRE:

6. NHỮNG BÀI KỊCH CỦA TIÊN-SINH:
có 5 quyển nhỏ mỗi quyển . . . 0,08

LA FONTAINE:

7. THƠ NGỤ-NGÔN:
(văn Pháp và văn Quốc-ngữ đối chiếu) có 2 quyển nhỏ mỗi quyển . . . 0,08

Tiền cước gửi Recommandé:

mỗi quyển nhỏ . . . 0$12
1 bộ « Ba người Ngự Lâm Pháo Thủ » . 0,30
1 bộ « Tê Lê-Mạc Phiêu Lưu-Ký » . . 0,20
1 bộ « Lịch-sử ông Paul-Bert » . . . 0,15
1 bộ « Qui-Li Ve Du-Ký » . . . 0,15
1 quyển « Chuyện Trẻ con » . . . 0,12
1 quyển « Hài-kịch Molière » . . . 0,16
2 quyển « Thơ Ngụ-ngôn » . . . 0,18
Cả 7 thứ gói làm một gói . . . 0,50

Hiện đương in:

1. DE BALZAC:
MIẾNG DA LỪA
2. LE SAGE:
GIL BLAS

Cuộc sổ số của Viện Quang-Chất Đông-dương

(Loterie de l'Institut du Radium de l'Indochine)

Những số trúng chia ra sau này:

1 số	12.000	$ 00
1 số	4.000	00
1 số	3.000	00
4 số mỗi số được	1.000	00
4 số mỗi số được	500	00
20 số —	100	00
40 số —	50	00
80 số —	25	00

Mỗi vé: **1$00**

Ngày mở số: 1er Mai 1929

Có bán vé tại Bản-quán

N. B. — Các ngài ở xa gửi mua, *xin nhớ đính thêm tiền cước* Recommandé *gửi vé lại*, tính như sau này:

Từ 1 vé đến 5 vé, tiền cước Recommandé:	0 $ 20
Từ 1 vé đến 10 vé, —	0 30

SÁCH MỚI BẰNG TIẾNG PHÁP

Une des énergies françaises Paul-Bert

tức là lịch sử ông Paul Bert có tượng đồng ở vườn hoa ngay tòa Đốc-lý.

Người nước ta ai cũng nhớ mang máng cái công đức lớn của ông Toàn quyền Paul Bert mà không ai biết đích lịch sử ông thế nào. Nay quan Thống đốc Nam kỳ Blanchard de la Brosse mới bổ cái khuyết điểm ấy. Ngài đã soạn ra sách này in bán một lần đã hết rồi, tại vừa cho bản quán tái bản bằng giấy thường, trong có vẽ, mỗi quyển bán có 0p.30.

Tiền cước gửi mỗi quyển 0p.12.

Ai muốn may quần áo Tây lịch sự, nhanh chóng thì nên đến hiệu

Tô-hồng-Anh phố Bờ hồ số 9

Xem cáo bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai có máy móc hỏng thì nên đến:

. . . .

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Lưu-thanh tốt nhất bán và cho thuê ở:

Etablissements Indophone

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn đi giầy dép tốt đẹp thì nên đến:

G. M. R.
Demange

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai không có vốn buôn bán làm ăn thì nên đến:

Banque de l'Indochine

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Sữa tốt nhất thì có nhãng:

Hiệu Nestlé

. . . .

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Xe đạp tốt nhất thì có:

MM. Deleule & Detouillon
Debiolle
Trúc-Thành

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn sắm đồng hồ bút máy thì nên đến:

G. M. R.
Phúc-Vinh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn giả hóa trẻ ăn uống như thường thì nên đến:

Hiệu giồng răng
Trần-quang-Minh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn sắm đồ đạc thì nên đến:

G. M. R.
Nhà tăm tắm
Trịnh-xuân-Nghĩa

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn uống rượu, hút thuốc lá, xơi đồ hộp thì nên đến:

G. M. R.
L. U. C. I.

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn làm nhà xây bằng gạch tốt thì nên đến:

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn tiêu khiển buổi tối thì đi xem:

Cinéma Palace
— Tonkinois

Xem cáo bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Chè ngon nhất thì hiệu:

Vinh-Mậu
Kim-Thái
Ninh-Thái

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn dùng thuốc tây thì nên đến:

Pharmacie Montès (Nhà ba chuông)
— Chassagne (Phố hàng Khay)
— Blanc
— Gillet (Vinh)
M. Rondon (Haiphong)
M. Hélary (Haiphong)

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai có bệnh thì nên đến phòng khám bệnh:

Quan Đốc-tờ: Loubet
— Piquemal
— Blot

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính chiều, giá bán lẻ 2

Ai có đồ cũ và quốc-trái muốn bán thì nên đến:

Hiệu Đức-Long
Hoàng-xuân-Lan

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn săn bắn thì nên đến:

MM. Deleule & Detouillon

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn sắm đồ vàng bạc ngọc ngà thì nên đến:

G. M. R.
Perroud

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Khăn mũ đẹp thì có:

Hiệu Hai Chinh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn xem tiểu-thuyết, mua giấy bút thì nên đến:

Tân Dân Thư Quán

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Ai muốn thửa câu đối phúng mừng thì nên đến:

. . . .

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 xu.

Số 32

Người ngọc rơi châu

(*Mỹ nhân lệ*)

淚人美

Trước giả: LÝ-ĐỊNH-DI
Dịch-giả: NGUYỄN-ĐỖ-MỤC

Nàng Băng-hoa lại nói:

— Tên cướp thấy vậy, lại càng hăng-hái. May sao, lòng trời không tựa đứa gian, cánh đồng nhiều gai, tên cướp vừa hăng-hái bước trên thì thình-lình chân giẫm phải gai, đau quá mà lăn xuống đấy, lại ngã ngay vào lòng tên dong xe. Tên dong xe thừa thế đâm cho tên cướp một nhát vào giữa cổ họng, máu ra như tắm, thế là kẻ thua lại hóa ra kẻ được rồi! Ngảnh trông tên cướp bị hắn đánh ngã lúc trước, bấy giờ đã vùng dậy mà bỏ chạy. Tên dong xe mới ném lưỡi dao nhọn ở dưới đất, rồi cho xe ruổi mau.

Nàng Đồng-anh nói:

— May nhỉ!

Nàng Băng-hoa lại nói:

— Chị ơi! Chị thử nghĩ xem sự nguy hiểm ấy là dường nào! Giả-sử không may mà tên dong xe kia bị thua thì khi nào ngày nay em còn được sống về đây mà trông thấy chị ru! Từ khi em trải qua sự nguy-hiểm ấy, em mới biết rằng người ta ở đời, không gì nguy hiểm bằng sự làm liều; mà Tái ông mất ngựa có khi lại thành việc hay, em có trải qua một phen khốn-đốn ấy thì sự duyệt-lịch của em mới tăng-tiến được thêm nhiều vậy.

Nàng Đồng-anh gật đầu. Nàng Băng-hoa lại hỏi nàng Đồng-anh rằng:

— Dám hỏi bà thím-mẫu của chị sau khi ở trong phòng chị lui ra thì rồi ra những thế nào?

Nàng Đồng-anh nói:

Bấy giờ tâm-thần chị mê-loạn không biết làm ra thế nào, bàn với con Tố-anh thì cũng « vô kế khả thi », đành chị nhìn nhau mà thương khóc. Sau chị mới đi thu-thập những giấy-má văn-chương lặt-vặt của chị bỏ cả vào một cái ống, giao cho con Tố-ảnh. Con Tố-ảnh thấy chị cử-chỉ như vậy, biết là chị có lòng muốn tự-tử, nó liền khóc mà khuyên-can chị. Chị cũng khóc mà dặn nó rằng: « Nếu chúng định dùng cường lực mà cưỡng-bách ta thì ta phải tự-tử, mới giữ toàn được danh-tiết. Vậy tâm-huyết của ta ở cả trong cái ống này, mày nên vì ta giữ-gìn, chớ để sa-lạc vào tay kẻ khác, mà chúng lại vu-hãm cho ta những điều nhơ-nhuốc sau này. Khi nào Hàn công-tử (trỏ Kiếm-lư) trở về Dương-thành, mày sẽ trao tay cho chàng. » Con Tố-ảnh sợ quá, nín-lặng không nói câu gì, sau nó chỉ khuyên chị nên yên lòng chớ có quá nghĩ. Chị cũng không bảo gì nó nữa, liền đứng dậy đi thăm chị Huệ-hoa để tỏ lời từ-giã, và thuật qua cái tình-hình hôm ấy cho chị Huệ-hoa nghe.

Nàng Băng-hoa nghe đến chỗ ấy, liền hỏi:

— Vậy chị Huệ-hoa bảo thế nào?

Nàng Đồng-anh nói:

— Chị Huệ-hoa cũng khuyên bảo chị như lời con Tố-ảnh. Bấy giờ trong lòng chị bối-rối, không kịp nghe hết lời nói, vội-vàng quay về, lại ngậm đắng nuốt cay cho qua ngày trời. Cách đó ba hôm, chị đang ngồi bên cửa sổ, hồi-tưởng các việc trong mấy năm về trước, bỗng thấy con Tố ảnh chạy vào bảo với chị rằng: « Nhà ngoài đang kết hoa rực-rỡ, định đến ngày mai thì làm lễ cưới cô-nương đó. » Chị nghe câu nói ấy, nghĩ mà uất lên, hồi lâu không nói ra tiếng. Con Tố-ảnh lại nói: « Con hầu-hạ cô-nương đã lâu, đáng lẽ không nên đem những điều trái ý mà làm rác tai cô-nương, nhưng việc đã gấp đến nơi, hay là cô-nương hãy dùng kế quyền-nghi, cho nhà họ Ngũ (tức là Tình-kiều) làm lễ nạp-thái trước, còn lễ cưới thì tạm xin khất đến mùa thu này. Một mặt viết thư giục Hàn công-tử (tức là Kiếm-lư) về đây, để mau-mau giải-quyết cái vấn-đề khó-khăn ấy. Hàn công-tử có lẽ còn ở Huệ-lộc, đường-sá cũng gần, chỉ trong mấy ngày, chàng có thể tới đây được. Dám xin cô nương nghĩ kỹ. »

Nàng Băng-hoa nói:

— Con Tố ảnh nói phải lắm, sao chị lại không theo?

Nàng Đồng-anh nói:

Chị nghe lời con Tố-ảnh, cũng muốn thử xem thế nào, mới vào thăm bà thím-mẫu, bà thím-mẫu trông thấy chị, liền mắng mà bảo rằng: « Ngày mai thì ta cho cưới, thử xem con chim trong lồng kia, có bay lên trời được không! » Chị nghe câu nói, trong lòng dẫu lấy làm ghét, nhưng mình còn đang muốn cầu xin một điều, mới phải gượng cười mà nói với bà thím-mẫu rằng: « Thím-mẫu có lòng thương tôi, không bao giờ tôi dám quên ơn. Nhưng ý tôi muốn tạm hoãn đến mùa thu này tiết trời mát-mẻ, vì bây giờ sắm-sửa chưa đủ, họ bằng bà con thấy vậy, ai chẳng ngờ thím-mẫu đối với tôi có lòng nhạt-nhẽo thờ-ơ. Thím-mẫu đã sửa-soạn như thế này thì ngày mai hãy cho làm lễ nạp thái trước, chẳng hay thím-mẫu nghĩ thế nào?

Nàng Băng-hoa nói:

— Chị nói cũng khéo, nhưng kẻ kia có nghe không?

Nàng Đồng-anh lại nói:

— Bà thím-mẫu chị nghe nói, liền ngảnh lườm chị một cái mà bảo rằng: « Mày muốn dùng kế hoãn-binh đó chăng! Chẳng bao giờ ta lại mắc mưu mày rồi » Chị lại nói: « Đã cho làm lễ nạp thái thì quyết không khi nào dám trái lời, sao thím-mẫu lại gọi là kế hoãn-binh được. Tôi chỉ ngại cưới xin vội-vàng như thế này thì chẳng còn ra thế nào! » Bà thím-mẫu nghiêm nét mặt mà rằng: « Chẳng ra thế nào cũng phải xong việc mày muốn làm trò gì thì làm! » Chị biết là không thể nói được, đành phải gạt nước mắt mà trở về phòng.

Nàng Băng-hoa nghe đến chỗ ấy, thở dài mà than rằng:

— Chị ơi! Người ta có câu rằng: « Đàn bà rất thâm độc » cách gian ác của bà mẹ chồng em, lúc trước em tưởng là thiên-hạ không ai hơn nữa, nay nghe chị nói, mới biết rằng việc thiên-hạ bao giờ cũng thường hay có đôi. Nhưng con người ấy, em không hiểu cái tạng phủ của họ thế nào, và cái lương-tâm của họ ra thế nào!

Nàng Đồng-anh cũng thở dài một tiếng mà than rằng:

— Em Băng-hoa ơi! Chúng ta cũng là đàn-bà, sao chúng ta lại không có cái mật sắt gan lim ấy!

Nàng Băng-hoa mỉm cười. Bấy giờ đã gần nửa đêm, khí lạnh thấu đến tận xương, nàng Băng-hoa thỉnh-thoảng lại run cầm-cập. Nàng Đồng-anh khuyên nàng Băng-hoa nên đi nghỉ. Nàng Băng-hoa mới cùng nàng Đồng anh cùng nằm.

Nàng Đồng-anh lại nói tiếp theo rằng:

— Khi chị trở về rồi, biết là việc đã gấp lắm. Thà rằng ngọc vỡ, còn hơn ngói lành. Trời cao đất thẳm có hay, đường xa nghĩ nỗi sau này mà kinh! Chị mới hòa nước mắt với máu, viết một bức thư để từ-biệt chàng Kiếm-lư. Viết trong hồi lâu, mồ-hôi đầm-đìa, đầu nhức như búa bổ. Lại viết thêm một bức thư gởi cho chị Huệ-hoa. Đến cái thư gởi cho chị Huệ-hoa thì lời-lẽ lộn-chộn, đã không thành ra câu văn nữa.

Nàng Băng-hoa nói:

— Bức thư chị gởi cho chị Huệ hoa, em đã được xem rồi, Em lại nghe chàng Vị-đình nói chuyện đến bức thư của chị gởi cho chàng Kiếm-lư, thật là mỗi chữ một giọt máu, mỗi câu một hàng lệ, không phải tay chị thì khi nào có những lời nhả ngọc phun châu ấy. May mà về sau em cũng có được trông thấy.

Nàng Đồng-anh nói:

— Chị viết xong bức thư gởi cho chị Huệ-hoa, lại toan viết một bức thư để từ-biệt cùng thím-mẫu, nhưng vì trên cánh ra nhiều máu quá, mà tay không cử-động được nữa, mới đành phải hạ bút. Con Tố-ảnh thấy vậy, cứ ngây người ra mà nhìn. Bấy giờ đã gần nửa đêm, chị vội đem hai bức thư trao cho con Tố-ảnh, và dặn nó đem bỏ nhà bưu-điện.

(*Còn nữa*)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUÂN

NHÀ GIỒNG RĂNG

TRẦN-QUANG-MINH

Bản hiệu ở tại phố hàng Bông-Lờ số nhà 199 Hanoi, đã lâu năm chuyên về nghề giồng răng. Giồng đủ các thứ răng trắng, đen, vàng, bạc; nhổ răng, chữa sâu răng, và răng đen đánh trắng, răng lệch lạc chữa lại cho đều, nhất là các cụ già gẫy hết cả hàm, làm toàn hai hàm răng khác, đã xinh đẹp hơn răng cũ, mà ăn uống nhai nó cũng như răng thật không bận bịu gì cả.

Nay bản-hiệu kể mấy thứ giá thường dùng tạm như sau này.

RĂNG

Vàng một cái	6p.00
Bạc một cái	6p.00
Trắng một cái	3p.00
Đen một cái	3p.00
Đen đánh trắng một bộ	5p.00

Giồng nhiều có hạ giá

Các quý-khách quá bộ lại bản-hiệu, hoặc làm hoặc hỏi han điều gì bản-hiệu xin hoan nghênh trân-trọng, cốt nghĩa ra nữ bạn, và cam đoan làm cẩn được như ý.

Các quý khách ở tỉnh khác cần mời đến quý tỉnh làm, hoặc hỏi điều gì, xin viết thư về. Bản-hiệu sẽ có người đến tận nơi làm và giá nhời ngay.

Kính cáo
TRẦN-QUANG-MINH
Ouvrier Dentaire
199, Rue du Coton — Hanoi

Ô-TÔ HOTCHKISS MỚI!!!

Cho thuê giá rất hạ!

XE ĐẠP TỐT

Giá từ 28$00 đến 68$00

TRỰC-THANH
[illegible]9bis, Place Neyret (Cửa Nam), HANOI

CHỈ MỘT THỨ

RƯỢU BỔ

33.500

là làm cho người ta lại được mạnh mẽ, khỏi mệt nhọc, bớt sự xanh sao, mà thêm được cường tráng để mà hưởng những lạc-thú ngày Nguyên-đán mà thôi.

Giá mỗi chai: 2$10

Bán tại hiệu CHASSAGNE
59, Phố Tràng-Tiền
HANOI

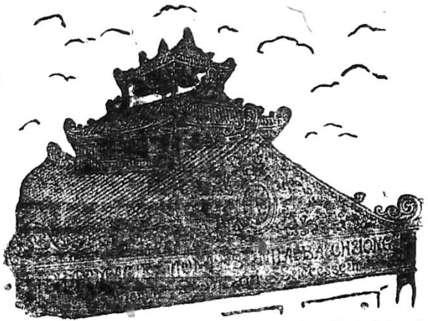

Qui-khách mua hàng của bản hiệu thì được hưởng đủ các lợi-quyền:
1° Bản-hiệu bán hàng rất chiều khách và rất chung-thành với khách.
2° Bản-hiệu gửi hàng đi rất chóng và hàng gói ghém rất cẩn-thận.

lâu nữa ở đây có nạn hồng-thủy, nên dự bị lấy mấy chiếc thuyền lớn, để đưa gia quyến dời đi nơi khác mà ở. Bần-tăng chỉ kính cáo tiên sinh có việc ấy thôi, không có việc gì khác cần phải nói nữa.

Thôi viên-ngoại nghe xong, xin vâng theo kế. Hỏi lại rằng:

Bạch sư cụ đến khi nào có nạn hồng-thủy.

Sư cụ nói:

Bao giờ trông thấy con sư-tử đá ở dưới phố Bảo-tịnh bên đường Đông-nhai chảy máu mắt ra, thì khi ấy phải sắp thuyền chạy đi cho mau, kẻo nước to dâng đến.

Thôi viên-ngoại nói:

— Đã có thầy lại sắp đến nơi, thì tôi phải bảo cho cả làng đều biết, để lo dủ nhau cùng lánh nạn một thể.

Sư cụ nói:

— Hết thảy các nhà trong làng này đều là người hung ác cả. Mà dẫu lấy lời nói thật bảo họ, họ cũng không tin. Duy tiên-sinh là người hiếu thiện lại biết nghe lời thiện-ngôn, nên bần tăng mới bảo thật, để lánh cho thoát nạn. Song tiên sinh dẫu lánh được thoát nạn nhưng năm nay gặp phải vận hãm, cũng không khỏi có sự kinh hãi lụy kịp đến thân.

Thôi viên-ngoại hỏi:

Bạch sư cụ, năm nay lão-hán vận hãm, gặp sự [illegible], có khỏi nguy đến tính-mệnh không?

Sư cụ nói:

— Không việc gì. Đem giấy bút ra đây, bần-tăng viết mấy câu, để tiên-sinh nhớ lấy.

Thôi viên-ngoại đem giấy bút ra, sư cụ viết bốn câu rằng:

Sóng to cuồn cuộn nước lưng trời.
Cứu vật về sau vật cứu người.
Hễ có gặp ai đừng cứu giúp.
Làm ơn nên oán bị giam thôi.

Viên-ngoại xem bốn câu thơ ấy không hiểu ý nói ra sao.

Sư cụ nói:

— Tiên-sinh cứ nhớ lấy bốn câu này về sau sẽ nghiệm.

Nói xong, đứng dậy cáo từ. Thôi viên-ngoại đem mười lạng bạc ra kính tặng, gọi là đưa tiền lộ-phí.

Sư nói:

— Bần-tăng đi vân du các nơi, dẫu có nhiều tiền bạc cũng không biết để vào đâu được.

Nói xong từ biệt mà ra, một đồng cũng không lấy.

Thôi viên-ngoại đem lời của nhà sư dặn, nói cho phu-nhân Trương-thị biết. Bèn thuê thợ đóng hơn mười chiếc thuyền lớn ở bến sông.

Mọi người ở Bảo-tịnh phường thấy nhà Thôi viên-ngoại bỗng tự nhiên đóng hơn mười chiếc thuyền lớn, lấy làm lạ, hỏi đóng thuyền làm gì mà đóng nhiều như vậy?

Thôi viên-ngoại nói:

— Nay mai sắp có nạn hồng-thủy, nên đóng thuyền để đưa gia-quyến chở đồ đạc dời đi nơi khác lánh nạn.

Mọi người nghe câu nói ấy, đều bật cười mà không lấy làm tin.

Thôi viên-ngoại tha hồ kẻ cười người chê, cứ việc thuê thợ đóng thuyền cho kỹ. Ngày nào cũng sai lão ẩu ra Đông-nhai để thăm xem con sư-tử đá đã chảy máu mắt hay chưa. Hai người hàng thịt ở trong phố ấy thấy lão-ẩu ngày nào cũng đi lại qua đấy, lấy làm lạ; hỏi có việc gì mà cứ đi qua lại như vậy?

(Còn nữa) Thạch-bằng dịch thuật

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Nhưng khi có bệnh cần dùng phải bổ dưỡng cho mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghẻp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$25 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Dépuratif Ribal

Thuốc lọc huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất [illegible].

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$60

Bán tại hiệu Bào-chế
L. BLANC
11, phố Paul-Bert, Hanoi

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX làm cho mắt các ngài khỏi đau, khỏi mờ được trông thấy tỏ rõ, tức cũng như mặt trời kia soi sáng cho các người.

Phàm hễ mắt hơi đau, hơi đỏ, hơi nhấp-nhem một tý, đều là những cái khởi-điểm của bệnh toét mắt cùng các bệnh đau mắt nguy-hiểm khác nữa.

Vậy nếu những khi ấy, các ngài có sẵn ngay một lọ thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX ở trong nhà mà tra ngay đi, thì tức-khắc làm cho mắt khỏi đau, không sinh nặng ra được.

Các ngài chớ quên rằng nếu trễ-nhác một chút là có thể gây nên cái nạn mù mắt đấy.

Vậy tức-khắc ngay bây giờ các ngài nên mua ngay, hay viết thư bảo hiệu thuốc gửi bán cho một lọ:

COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX là thuốc chuyên trị bệnh đau mắt rất thần-hiệu mà rất rẻ tiền.

Có ba hào một lọ thôi (0 $ 30).

Phàm lọ thuốc nào không có để đủ chữ COLLYRE JAUNE DU Dr CASAUX thì chớ có mua. Vì thuốc ấy hay, nên nhiều kẻ làm giả-mạo lắm.

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX có bán ở hiệu thuốc:

CHASSAGNE, 59, Rue Paul Bert, Hanoi và ở khắp các hiệu thuốc tốt khác.

Tết đến sau lưng

Đông qua xuân tới, lù lù tết đã đến sau lưng. Trăm cảnh đã hồi xuân, khiến cho lòng người càng thêm vui-vẻ! Trước ngọn gió xuân, trong đám hoa xuân, uống một chén chè Kim-Thái mà thưởng xuân, thì thật là cảm tình chan-chứa, không những thế, trong mùa xuân mà lại dùng chè Kim-Thái làm tặng phẩm thì lại càng qui-hóa nhã-nhặn biết bao.

Chè Kim-Thái có nhiều hạng kể sau này:

Đài-hồng-đào, Bạch-kê-quan, Chinh-liên đào, vân vân. Còn nhiều kể không thể xiết, giá cả phải chăng.

Các liệt-qui sẵn lòng chiếu cố bản-hiệu nhất luật hoan nghênh.

Bản chủ-nhân cẩn-bạch
3 Cantonnais Hanoi télép 480
140 Rue Chinois Haiphong télép 272

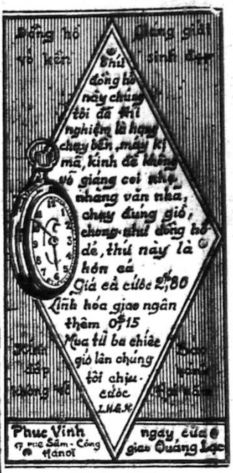
Đồng hồ
vỏ kền
Đồng giá
sinh [illegible]
Thứ đồng hồ này chúng tôi đã thử nghiệm là hạng chạy bền, máy kỹ mã, kính đã không vỡ giáng coi nhẹ nhàng văn nhã, chạy đúng giờ, chẳng như đồng hồ dỏ, thứ này là hơn cả
Giá cả cuốc 2$80
Lĩnh hóa giao ngân thêm 0$15
Mua từ ba chiếc giở lên chúng tôi chịu cước
L.H.G.N.
Phuc Vinh
17 rue Sâm-Công Hanoi
ngay cửa giao Quảng Lạc

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

"Các quan công nhận là tốt nhất"

Có nhiều thứ rượu bắt trước rượu Tonique Tonkinois, nhưng rượu Tonique Tonkinois vẫn tốt hơn cả.

Bán tại nhà thuốc Montès nhà ba chuông, 54, Phố Paul-Bert, Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên văn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết là ai mà trả lời.

Hanoi

Trong gia-đình uống thuốc tầy với nhau

Tầy ruột, đó là một việc lắm khi người muốn tránh không làm, chỉ vì ghê-sợ những thuốc tầy, cũng là những nước có chất tầy ruột. Vậy phải làm sao mà có một thứ nước-chanh vị ngon, uống nó tưởng như thể uống nước-chanh mình vẫn uống mùa hè ở nhà mình, hay ở hiệu cà-phê mà lại có đủ các chất tầy ruột. Thuốc:

POUDRE DE ROGÉ

Chế bằng Citrate de Magnésie

thực là được như thế. Nhà giáo-sư đại-danh ở trường bào-chế, là M. Soubeiran, có nói thuốc ấy là một thứ thuốc tầy rất êm ái rất chắc-chắn. Thuốc ấy vừa nhuận-tràng, vừa bổ sức, thực là một thứ thuốc rất tốt cho gia-đình, pha mới một chai nước lạnh, thì chế được một chai nước chanh có hơi; Pha với nước sôi, đựng trong một cái lọ xanh, lọ sứ, hay nước lạnh sau đem đun lên, thì được một chai nước-chanh có hơi. Thuốc ấy để được lâu không hỏng.

Đòi thứ chính-hiệu được hội Hàn-lâm y-học Paris công-nhận.
Ngoài lọ có chữ ký của M. Rogé, và để chỗ ở của nhà chế ra.

POUDRE PURGATIVE DE ROGÉ
UNE BOUTEILLE DE LIMONADE DE ROGÉ

Mson FRÈRE,
19, Rue Jacob,
Paris (6e).

Vos reins sont-ils douloureux ?

Une douleur dans le reins est une bonne raison pour se soigner, car les reins douloureux peuvent être faibles ou malades, ce qui est toujours grave.

Si vous éprouvez en plus des troubles urinaires, des maux de tête, des étourdissements, des douleurs rhumatismales et si vous avez des enflures des chevilles, employez sans retard et avec persévérance les Pilules Foster.

Pourquoi ne vous soulageraient-elles pas et ne vous rendraient-elles pas une bonne santé comme à tant d'autres ?

Depuis longtemps elles ont prouvé par leurs resultats, qu'elles possedent au plus haut point, la vertu de tonifier les reins et de purifier le sang.

PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie

La boite 7 fr. 80 — La double-boite 14 fr. Toutes Phies ou fco, H. Binac, pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e).

BỆNH GIANG-MAI

Nên Trị bằng

THUỐC TAM-VỊ

Thuốc này, chế theo bài của giáo-sư Fournier hoà lẫn với các vị thảo-mộc, đã có tiếng ba mươi năm nay, ai mà dùng để trị bệnh giang-mai (tiêm-la) cũng chắc khỏi, không lo mai hậu phát và chứng bệnh gì khác nữa. Thuốc này gồm ba vị khác nhau, đồng sức trị cho thiệt khỏi bệnh, không thuốc nào bì kịp. Và thuốc này tự uống lấy được và lúc trị bệnh vẫn ăn uống cử-chỉ như thường, không phải nghỉ, phải tiêm (chích) khỏi đau đớn, tốn tiền. Đó lại là một mối lợi nữa.

Thuốc này chế tại Laboratoires F. PARAT
66, Rue d'Hauteville, Paris
ở Bắc-kỳ có chế tại:
PHARMACIE CENTRALE DE L'INDO-CHINE
[illegible], Rue Paul-Bert — Hanoi

Muốn biết rõ cách chữa thì nên in cuốn sách riêng ở hiệu thuốc lớn đó.

CHÈ 寧 泰

Quý-khách muốn xơi thứ chè quanh năm thơm ngon, xin lưu-tâm chiếu-cố xơi chè chính-hiệu NINH-THÁI thời quý-khách sẽ được mãn-ý.

NINH-THÁI

10, Rue des Cantonnais, Hanoi
164, Phố Khách, Haiphong
78, Phố hàng Trống, Namdinh

THUỐC SIROP NOFAL

Thuốc SIROP NOFAL làm toàn bằng chất thuốc rất tốt, lựa chọn rất kỹ-càng, nên có đủ các tính chữa bệnh rất thần-hiệu và đứng vào hạng thuốc tốt thứ nhất để trị các bệnh như là:

HO
HO GIÓ
GHÍP (Cảm thiên-thời)
HEN

và tóm lại là hết thảy các chứng-bệnh về khí-quản.

ĐIỀU-ĐỘ UỐNG: Cứ trong hai mươi bốn giờ, dùng từ năm đến sáu thìa xúp, ngoài những bữa ăn.

Thuốc SIROP NOFAL để cho những người đã quá mười tám tuổi dùng.

Bán tại hiệu Bào-chế:

CHASSAGNE
Ông LAFON và LACAZE
Bào-chế đệ nhất hạng, kế nghiệp
66, phố Paul Bert, Hanoi
Giấy nói số 18

Urocédrol Gallo

Thuốc mới trừ bệnh lậu, chế bằng Essence de Cédrus Atlantica. Tốt hơn các thứ thuốc đàn-hương không bao giờ làm đau thận, và trị bệnh rất chóng

BÁN TẠI:
Hanol, hiệu Chassagne.
Haiphong, hiệu Crousmiche

CÁI SẨY nẩy cái UNG

Phàm mọi bệnh lúc đầu nhẹ nên ta hay khinh thường. Bệnh sài-quăng cũng vậy, trước là một mụn loét nhỏ, sau mới loang dần ra làm cho người đau phải nghỉ, mất công mất việc.

Một người ở Toulouse viết cho bản hiệu rằng:

« Tôi có một cái mụn ở chân đã được hơn một năm nay, nó càng ngày càng loang ra đến nỗi không co chân lại được, đứng một lúc cũng không được. Tôi đã thử hết các thuốc bôi, thuốc đắp, vậy mà cái mụn cứ càng ngày càng loang ra.

May thay có người mách cho tôi biết thuốc INOTYOL. Tôi cũng mua về thử thì ra mới bôi một lần đã đỡ, bây giờ thì khỏi hẳn. Nhờ thuốc INOTYOL nay tôi đi lại làm lụng như thường. Thực là một vị thuốc cứu thế. »

Xem đó thì biết thuốc mỡ INOTYOL là thuốc công-hiệu vô-cùng để chữa các bệnh ngoài da, nhọt lở, mụn loét, sài quăng, ngứa, vân vân.

Thuốc INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc kỳ.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người cứ tưởng bệnh khí hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khắc khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lúc đó uống một ít thuốc là thấy dễ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn: Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiếp-hộ-tuyến mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch hoàn cũng sưng lên, mà làm đến tuyệt sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đau gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cậy được. Mà đàn-bà thì sinh ra các bệnh phục bô, cũng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã hiểu bệnh khí hư cần phải điều-trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công-hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal Monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal Monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho niệu-thủy thành ra xanh, rửa sạch cái cơ-quan bẩn-thỉu.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 59

NÊN [illegible] ĐÓ MÀ [illegible]

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ* . . . . *Một chai:* [illegible]
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* [illegible]
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* [illegible]
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghíp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng [illegible]
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh* [illegible] *xanh xao rất là thần* [illegible] *Mỗi* [illegible] *uống 3 hay 4 muỗng* . . . . . . *Một chai:* [illegible]
GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều* . . . . *Một chai:* [illegible]

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

RƯỢU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã cốt những thiếc [illegible] đâu đâu cũng [illegible] không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE [illegible] hay hơn hết cho [illegible] bổ tạng phủ, trị bịnh rét lâm cho [illegible], thuốc [illegible] hay để thế gian [illegible] quên đặng.

Ai ai dùng nó cũng [illegible], nhưng [illegible] bịnh [illegible] đàn bà [illegible] con nít. [illegible] để trị bịnh sau này: bịnh hư huyết yếu [illegible], huyết suy, bổ sức lại các bịnh làm cho con người yếu đuối, bị trái [illegible] [illegible] trong [illegible] các bịnh đó đều uống thuốc QUINA LAROCHE [illegible]

Con nít huyết suy và con gái [illegible] dùng [illegible] cũng [illegible] [illegible] mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc QUINA LAROCHE.

[illegible]

[illegible]

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đặng cả vạn giấy [illegible] và thơ cám ơn của mấy người bịnh và cả vạn giấy của các quan lương [illegible] [illegible]

[illegible] thuốc rượu QUINA LAROCHE [illegible] cho người [illegible] thầy

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE phải uống từ một [illegible] ly cà hôn theo chai rượu trọn một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn trị bịnh [illegible] mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, [illegible] giờ rưỡi, thế ấy [illegible] uống [illegible] giờ.

[illegible] QUINA LAROCHE thường thì uống [illegible] khi trời nóng [illegible] uống cho đã khát.

[illegible]OMAR VÀ CÔNG-TY
[illegible] bán thuốc hạng nhứt tại Paris

MAUX D'ESTOMAC

Crampes, tiraillements, pesanteurs, digestions difficiles, tous ces malaises douloureux disparaissent en quelques jours, grâce au régime du

PHOSCAO

Le plus exquis des déjeuners.
Le plus puissant des reconstituants.

Le régime du Phoscao est conseillé par les médecins aux anémiés, aux convalescents, aux vieillards et à ceux qui souffrent de l'estomac ou qui digèrent difficilement.

ENVOI GRATUIT D'UN ÉCHANTILLON

BÁN TẠI:	MỖI HỘP:	
G. M. R. HANOI	Bột trẻ con	8 fr. 25
	Hạng có đường	6 fr. 25
	Hạng không có đường . .	8 fr. 25

Trong các yến tiệc, ta chỉ thấy dùng toàn Champagne « **MERCIER** » là vì Rượu ngon, giá hạ.

Ban tại: L'U.C.I.A. Đại-lý độc quyền

GẦY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có huyết bò

Làm cho Sung túc máu men, ấy là một vị thuốc của các L[illegible] trữ bình.
Thuốc này hiệu hơn thịnh bổ tươi và các thứ thuốc có tinh sắt. Các nhà thương [illegible] thành Paris đều dùng nó.

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

CÓ ĐẶC QUYỀN SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Tư bản: Francs **72.000.000**
Tổng cộng khoản dự-bị ngân đến ngày 30 Juin 1928: » **85.500.000**

HỘI ĐỒNG TRỊ-SỰ:

Chánh trị-sự:	M. STANISLAS SIMON, Chánh-hội-đồng trị-sự tại Đông dương và Vân-nam;
Phó trị-sự:	M. PAUL BOYER, Chánh-hội Thương-cục Comptoir National d'Escompte de Paris;
Tổng quản lý chủ nhiệm:	M. RENÉ THION DE LA CHAUME, Nguyên thanh-tra Tài-chính-bộ.

TRỤ SỞ: 96, BOULEVARD HAUSSMANN, PARIS (VIIIe)

CÁC CHI ĐIẾM:

TRUNG-HOA	ĐÔNG-DƯƠNG	MỌI NƠI KHÁC
Canton	*Battambang*	*Bangkok*
Fort Bayar	*Cantho*	*Djibouti*
Hankeou	*Haiphong*	*Nouméa*
Hông-kong	*Hanoi*	*Papeete*
Mongtzeu	*Huê*	*Pondichery*
Pékin	*Namdinh*	*Singapore*
Shanghai	*Pnom-Penh*	
Tiên Tsin	*Qui-nhon*	
Yunnanfou	*Saigon*	
	Thanh-hoa	
	Tourane	
	Vinh	

Giao-dịch khắp hoàn cầu

CÁC CÔNG VIỆC NGÂN HÀNG. — MUA BÁN TRÁI PHIẾU. — CHO THUÊ TỦ BẠC.
Ai hỏi sẽ trả lời ngay.

Điện-Lưu-Tin-Điện:
INDOCHINE

GIÂY NÓI:	
Hanoi	58.
Haiphong	26.
Namdinh	90.
Vinh	45.
Thanh-hóa	37 (mở ngày thứ ba).

Centre d'insertion
Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn
Le Gérant NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Luận

DÉPÔT-LÉGAL
RÉSIDENCE SUPÉR...
DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE No 0602

NĂM THỨ MƯỜI BẢY — SỐ THỨ [illegible] MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ TƯ 10 AVRIL 1929

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

Ban-báo có in một tờ phụ-trương ra buổi trưa bán lẻ 1 xu

GIÁ MUA CÓ HẠN

	Tờ buổi trưa	Tờ buổi tối	Cả hai tờ
Cả năm	3$00	6$00	8$00
Sáu tháng	1.60	3.20	4.00
Ba tháng	0.90	1.80	2.00
Một tháng			1.00

Nam-kỳ và ngoại-quốc phải trả thêm tiền cước

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.

Prix moyens, dernière page :

Une seule insertion	0$30 le c/m
Contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales.	1$50 le c/m
Petites annonces classées.	0$10 la ligne

Cacq nhaf công-thu'o'ng ta nên kiêmq cachq maf liên-hiêpj vo'iq nhau

II

Nay có một cách giản tiện, tổ chức không lấy gì làm khó khăn cho lắm, kinh-doanh không lấy gì làm to-tát cho lắm, cái trình-độ công thương mình hiện thời cũng có thể làm được ngay, mà làm được thì cũng đã có thể gây thành được cái sức liên hiệp của mình, tạm đủ đối phó được với cái sức liên hiệp của người vẫn tranh thắng với mình thủa nay. Cách ấy là cách gì? là cùng kết một cái điều ước chung trong các nhà đồng-nghiệp với nhau vậy.

Thí dụ: như một nghề in. Phàm làm nghề in ai cũng cần phải có vật-liệu đủ dùng là giấy, là bìa, là chữ, là mực, đến lúc nhận việc in thuê cho khách, ai cũng phải tính tiền máy, tiền chữ, tiền giấy, tiền bìa, tiền mực tiền công xếp chữ, tiền công lên khuôn, tiền công quay máy và một số tiền lợi thu phần của mình. Nay trong một thành-phố có mười cái nhà in, cần đến giấy, đến chữ, đến bìa, đến mực, tất nhà nào cũng phải mua; mà lệ thường mua ít, mua vặt tất bao giờ cũng đắt hơn mua đống, mua nhiều, vì mỗi một lần mua dù mua đống hay mua vặt, mua ít hay mua nhiều cũng phải đánh một cái đơn mua hàng, người bán hàng cho mình cũng phải một cái giấy khai giá, một cái thư trả lời, một công đóng hàng, một công gửi hàng, một công thu tiền, nhiều cũng như ít, mua đống cũng như mua vặt; nếu không liên-hiệp được với nhau, nhà nào cần đến thứ gì bao nhiêu, chỉ mua thứ ấy được có bấy nhiêu, thì thường là mua vặt và mua ít cả, mua vặt mua ít cũng phải chịu các khoản phí tổn như mua đống mua nhiều, tất là bị đắt; ấy là chưa kể người bán hàng cho mình nhiều lúc thấy mối hàng đông lại còn bắt chẹt mà tính giá cao lên nữa. Bây giờ các nhà đồng-nghiệp nghề in kết một cái điều-ước chung với nhau, mỗi nhà bỏ ra một số tiền, tùy nhà to phải bỏ nhiều, nhà nhỏ phải bỏ ít, mỗi năm giao quyền cho một người đứng mở một cái quĩ xuất nhập tồn khoản ở nhà băng; số tiền ấy để làm tiền bảo-chứng cho mình mua hàng mà vừa để buộc mọi người phải giữ theo điều-ước, ai không giữ theo điều-ước sẽ bị một-thu sung công các số tiền của mình; mỗi khi nhà nào cần mua thứ hàng gì bao nhiêu thì biên đơn giao cho người ủy-viên, người ủy-viên tính dồn cả lại xem tất cả các nhà cần mua thứ hàng gì bao nhiêu, cộng cả mà đánh một cái đơn mua hàng với nhà có hàng bán, rồi phần của nhà nào lấy bao nhiêu, phó cho nhà ấy, như thế không bao giờ sợ nhà có hàng bán bắt chẹt mà tính giá cao lên được, lại đỡ được khoản tiền phí tổn, tất giá có được hạ ít nhiều, có khi bắt chẹt được nhà có hàng bán không bán cho mình cũng chẳng bán được cho ai mà chiết giá hạ xuống được nữa. Còn như nhận việc in thuê cho khách, nhà nào cũng muốn kiếm cho đông khách, thường cứ nhà nọ đánh giá hạ hơn nhà kia, nhà này hạ xuống một giá, nhà khác lại hạ xuống một giá nữa cho đến không còn bòn ra chút lợi, mà cũng cố tranh cướp lấy mối hàng; giá càng ngày càng tính hạ, nghề càng ngày phải càng làm xấu đi, có khi nghề mình đến truy-lạc vì thế. Bây giờ có một cái điều-ước chung, cái biểu giá hàng, thỏa định với nhau cho một vừa hai phải, rồi nhà nào cũng cứ theo giá đó mà tính với khách, không ai khác ai, ai nhận được việc ít làm ít, ai nhận được việc nhiều làm nhiều, chứ không ai giảm giá hàng để hòng cướp khách; ai trái điều-ước mà giảm giá hàng xuống thì phải chịu mất số tiền bỏ vào tồn-khoản chung; như thế giá hàng giữ được vững luôn, nhà làm nhiều thì lợi nhiều, nhà làm ít thì lợi ít, mà cả chợ có một giá, khách cũng không hòng đi mặc-cả lắm nơi được rẻ, rồi cũng tiện đâu làm đấy, có lẽ mối hàng lâu cũng san sẻ đều nhau; nghề làm có lợi, thì nghề một ngày một thêm tinh, lợi một ngày một thêm lớn, mới hòng mở-mang được to-tát, duy-trì được dài lâu.

Ấy nói riêng về cách liên-hiệp trong các nhà nghề in như thế; còn các nghề khác, hoặc về các nghề công-nghệ, hoặc về các nghề buôn bán, nghề gì cũng có thể theo một cách liên-hiệp như thế, mà mua cũng định một giá, bán cũng giữ một giá, cũng có phần lợi mà chẳng ai phải đánh dật lừa dối, mua tranh bán cướp với ai, thì mới có cái sức liên-hiệp chắc chắn vững-vàng, mà có thể đối phó được với cái sức liên-hiệp của người, bán không sợ người mua gìm, mua không sợ người bán chẹt, mới mong đua đuổi cùng người trong trường công-chiến thương-chiến đời nay được vậy.

(*Còn nữa*) D. B. T.

Kuôcq ngu'w mo'iq
ă ơ ư thì viết a' o' u'
đ viết d, d viết y, q viết k
Na'm yâuq.

sa'cq,	huyênf,	na'ngj,	hoiz,	ngaw
q	f	j	z	w

Tin thêq-gio'iq

Nước Ba tư và nước A-phú-hãn

Một toán độ một trăm người A-phú-hãn (Afghans) tràn vào địa-hạt nước Ba-tư (Perse) ở gần Kap để cướp phá. Họ giết nhiều người hoặc làm cho bị thương.

Một chiếc tàu lớn bị cạn ở Hoa kỳ

Tàu *Paris* chạy đường Đại-tây-dương lúc khởi hành ở New York bị cạn ở cửa sông Hudson, nhưng lại trục ra được ngay. Buổi chiều hôm nay lại đi.

Tàu bay từ Paris đến Londres chạy ban đêm

Ngày hôm qua đã khánh-thành việc cho tàu bay chạy ban đêm từ Paris đến Londres và dùng các tàu bay lớn, nhiều máy phát-động.

Cái nạn thất-nghiệp ở Anh

Số người thất nghiệp ở Anh cộng là 1,182,600, so với độ này năm ngoái tăng lên 116.000. Từ buổi Âu-chiến đến giờ, chánh-phủ Anh đã tiêu 80 nghìn triệu francs để bổ-cứu cái nạn thất nghiệp.

Nước Na-uy với các nhà bác-học nước Pháp

Nhà đại-học ở Oslo đã tặng chức danh-dự bác sĩ cho ông Painlevé, và ông Hadamar là giáo sư tại trường Collège de France.

Lòng thảo của nhà âm nhạc đại-danh Paderewski

Nhà âm-nhạc đại danh nước Ba lan Paderewski trước đây đã quyên vào các cuộc chiến-tranh số tiền thu được về nhiều cuộc âm-nhạc của ông, nay lại quyên ba triệu francs là tiền thu được về các cuộc âm-nhạc ở Pháp, để giúp cho vợ góa của người tử trận, và giúp cho các cuộc trước đây do quan Thống-chế Foch đỡ đầu.

Nước Anh và Hoa-kỳ tranh nhau đất ở Nam cực

Vì việc đoàn thám-hiểm Byrd chiếm phần các đất mới ở Nam-cực cho Hoa-kỳ, nên nước Anh và Hoa-kỳ sinh ra tranh dành nhau. Hai chánh-phủ đã trao đổi thư tín với nhau về việc ấy.

ARIP.

CÁC BÁO Ở PHÁP VỚI VIỆC QUAN TOÀN-QUYỀN PASQUIER SANG JAVA

Báo *Journal* có đăng một bài của M. Saint-Brice bình-phẩm việc quan Toàn-quyền Pasquier sang Indes Néerlandaises cho rằng đó là một dịp tốt biểu-tình thân-ái của nước Pháp với Hà-lan.

Trong bài ấy nói: Nước Hà-lan khéo giữ cái thuộc-địa đẹp đẽ ấy, mà nay phát-đạt như kia, là nhờ về cái trí sáng kiến về đường thương-mại, điều-hòa với cái chánh-sách khôn-khéo vậy. Nay đã đến lúc các dân-tộc cùng hô về một nền văn-minh, nên gần gụi với nhau. Ở Indes Néerlandaises, người Hà-lan cũng phải giải-quyết các vấn-đề giống như các vấn-đề của người Pháp phải giải quyết ở Đông-dương. Vậy hai nước nên đem sự kinh-nghiệm sự cộng-lao chung-đụng với nhau.

Việc Trung-hoa

Ngày 4 Avril 1929

Đông-tam-tỉnh phục tòng chính-phủ Nam-kinh

Trương-học-Lương là đông-bắc biên-phòng tư lệnh trưởng quan, hôm vừa rồi có triệu tập các trưởng quan mở một cuộc hội-nghị khẩn-cấp để bàn định cái phương châm ứng phó với thời cục. Kết quả ai nấy đều xin điện đến chính-phủ trung-ương, tỏ bày tâm-tình, ngay như việc quân chính ở đông-bắc đều nghe theo chính phủ trung-ương chủ-trì, trước sau một lòng phục tòng chính-phủ trung-ương, lấy giữ cõi yên dân làm thiên-chức, các việc nội-chính ngoại giao và các chế độ, hết thảy đều theo mệnh lệnh của chính-phủ trung-ương cả.

Các giới Hồ-nam yêu cầu hòa bình

Các giới trong tỉnh Hồ-nam có cử đại-biểu đến hành-doanh ở Cửu-giang yết kiến Tưởng-giới-Thạch, yêu cầu rằng vạn nhất đến phải có cuộc chiến-tranh to, xin để cho Hồ-nam ra ngoài cái phạm-vi chiến-tranh.

Tin Phùng-ngọc Tường

Có tin đích xác rằng Phùng-ngọc-Tường định họp sáu vạn quân ở Sơn-đông, ba vạn quân giữ đường Lũng-hải, một vạn quân giữ Tín-dương.

(Dịch báo Tàu)

Xứ Indes Néerlandaises dự cuộc đấu xảo thuộc-địa quốc-tế Paris

Quan Toàn-quyền xứ Indes Néerlandaises đã khai đại hội-đồng coi việc trông nom công việc dự-bị cho xứ Indes Néerlandaises dự cuộc đấu xảo thuộc-địa quốc-tế Paris năm 1931; quan Toàn-quyền có khen ngợi nước Pháp về việc tổ-chức cuộc đấu xảo thuộc-địa ấy, và nói xứ Indes Néerlandaises nếu đến dự, chánh-phủ định chi tiêu 500.000 florins về việc ấy.

Danh-dự bội-tinh

Ngày 25 mars, quan Toàn-quyền Đông-dương đã ký nghị-định thưởng các hạng danh-dự bội tinh cho những viên chức sau này:

Bội-tinh vàng hạng nhất

MM. Mai-sau-Hùng, thư-ký Thương chính Haiphong; Lê-hương-Sanh, thư-ký tòa sứ Ai-lao; Lê-tam-Lục, thư-ký tài-chính Hanoi.

Bội tinh vàng hạng nhì

MM. Đỗ-v Bính, courrier-convoyeur sở lục-lộ Bắc-kỳ; Vũ-v-Phạm, thư-ký lục-lộ Nam-định; Ng-văn-Chy dit Dương chef de station sở xe-lửa Vân-nam; Trần-hữu Tuệ lãnh binh Thanh-hóa; Vũ-nghĩa-Kỳ, hội họa Trung-kỳ; Ng-v-Tạo, planton-chef tòa-sứ Cao-mên; Ng-văn-Thi planton-chef tòa sứ Hai-phong; Ng-v-Lan, planton-chef sở Tài-chính Hanoi; Lưu-đức-Bốn, thư-ký sở xe-lửa Nha-trang. Trần-viết-An, chef de chantier sở lục-lộ Tourane; Phạm-v-Dao, tại sở pháo-thủ Hanoi.

Bội tinh bạc hạng nhì

MM. Ng-trọng-An, thư-ký phủ Toàn-quyền; Trần-xuân-Vọng, sous-brigadier sở Thương-chính Thái-nguyên; Ng-văn-Quế, giáo học ở Bắc-kỳ; Vương v-Thịnh, tri-châu Hoàng-su-phì Hà-giang; Hoàng-lao-Lon, lý-trưởng Pakha (Lao-kay); Đèo-văn-Khang, tri-châu Than-uyên (Yên-bay); Ng-v-Tân, thư-ký kho bạc Bắc-kỳ; Phó-văn-Tiên, lý-trưởng Thanh-sao (Phúc-yên); Phạm-ngọc-Quan, facteur gérant ở Bắc-kỳ; Ng-văn-Oánh, facteur ở Bắc-kỳ; Bạc-cầm-Chính, châu-úy Thuận (Sơn-la); Ng-văn-Nam cai ở l'Hôtel de la paix Hanoi: Trần-đình-Xứ, làm tại trường Nữ-học Hanoi; Đặng duy-Năng, chef cai électricien nhà máy điện Hanoi; Lương-cự-Lực, sergent-fourrier Lao-kay; Hoàng-v-Phương, chánh-đoàn Chora (Bắc-kạn); Ng-v-Hiển, chánh quản Thừa-thiên (Annam); Ng-văn-Am, hội họa ở Trung-kỳ; Ngô-đình-Miễn, thư ký tòa sứ ở Trung-kỳ; Trần-văn-Dan, giữ nghĩa-địa ở Trung-kỳ; Phan-v-Du, thư ký lục-lộ Trung-kỳ;

Mme Ng-thị-Ngọ, sage-femme Trung-kỳ.

MM. Ng-bá-Nam dit Ng-hữu-Man, planton tòa sứ Trung-kỳ; Trương-đình-Bao, infirmier Trung-kỳ.

(Còn nữa)

Lược-khảo lịch-sử Trung-quốc

CCXXXII

Trước kia khi thái-tử chạy sang Thái-nguyên, muốn theo gương việc vua Túc-tôn nhà Đường ở Linh-vũ, lập mình làm Hoàng-đế, tôn vua Thuận-đế làm Thái-thượng hoàng-đế, Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ không theo. Khi về đến kinh, hoàng-hậu Kỳ-thị sai người đến bảo Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ đem trọng binh đưa thái-tử vào thành, hiếp vua phải truyền ngôi. Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ biết trước cái ý ấy, khi còn cách kinh thành ba mươi dặm, liền cho quân đóng lại, chỉ đi cùng với mươi quân kị-mã vào thành, cho nên thái-tử rất căm ghét. Đến khi Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ với Lý-tư-Tề chống nhau hơn một năm, vua thường sai người dụ Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ hòa với Tư-Tề, để chuyên ý lo tính việc dùng binh ở sông Giang sông Hoài. Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ muốn giết được Tư-Tề rồi mới đem quân sang đánh phía đông, bèn không vâng chiếu chỉ của vua. Đình-thần nói rầm lên rằng Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ hình tích làm phản đã lộ rõ, vua cũng có ý giận, bèn xuống chiếu cho Thái-tử tiết chế thiên-hạ quân mã.

Trước kia bọn Từ-Đạt và Thường-ngộ-Xuân vây Bình-giang, Trương-sĩ-Thành chống giữ hết sức, thường muốn phá vây trốn ra mà không được. Ngô-vương viết tờ dụ với Sĩ-Thành, Sĩ-Thành không giả nhời. Sĩ-Thành vốn có một đội quân dũng thắng, rất khỏe mạnh giỏi nghề chiến đấu, đều bị chết ở dưới cầu Vạn-lý, sau cùng Trương-sĩ-Tín bị trái phá chết, trong thành đều run sợ, đến khi ấy thành vỡ, Sĩ-Thành họp quân đánh ở chùa Vạn-thọ, cả thua vỡ. Sĩ-Thành vội vàng về phủ, đóng cửa thắt cổ, bộ-tướng là Triệu-thế-Hùng cứu khỏi. Từ-Đạt thường khiến Lý-bá-Thăng đến khuyên Sĩ-Thành hàng, Sĩ-Thành trợn mắt nhìn, không giả nhời. Đạt bèn sai người khiêng Sĩ-Thành xuống thuyền chở về Kim-lăng, Sĩ-Thành nửa đêm lại thắt cổ chết.

Ngô-vương bàn với các tướng rằng: « Ở Sơn-đông thì Vương-Tuyên phản trắc, Hà-nam thì Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ chuyên binh quyền, Quan-trung thì Lý-tư-Tề kiêu hoạnh, ngôi nhà Nguyên sắp mất, trung-nguyên lầm than. Ta nên thừa cơ tiến đánh, để giải cứu cho trăm họ ». Chư tướng đều nói rằng phải. Ngô-vương bèn cắt Từ-Đạt làm Chinh-lỗ đại tướng-quân, Thường-ngộ-Xuân làm Chinh-lỗ phó tướng quân, đem đại quân hai mươi nhăm vạn vào đánh trung-nguyên.

Ngô-vương lấy rằng đời Đường đời Tống, xử đoán việc binh đều có luật lệ nhất định, chỉ có đời Nguyên không theo phép xưa, đem những việc hiện làm ở buổi ấy làm điều cách, quan lại dễ sinh gian tệ, từ khi lấy được Võ-xương, đã bàn đến việc pháp luật, đến khi ấy sai quan thừa tướng là Lý thiện-Trường tường định luật lệnh.

Trước kia Ngô-vương sai quân đánh Ôn-châu, Phương quốc-Trân sợ, sai người đến xin hàng, nhưng vẫn thầm sai sứ đến thông hiếu với Khố-khố-đặc-mục-Nhĩ và Trần-hữu-Định. Ngô-vương giận, sai bọn Thang-Hòa tiến binh đánh lấy Ôn-châu, rồi kéo quân sang Khánh-nguyên. Quốc-Trân sợ, trốn vào núi giữa bể, Ngô-vương lại sai Liêu-vĩnh-Trung họp với Thang-Hòa đuổi đánh, bộ tướng Quốc-Trân về hàng rất nhiều, các quận huyện nối nhau thất thủ. Quốc-Trân sợ quá, bèn cùng với em là Phương-quốc-Dân đến cửa quân Thang-Hòa xin hàng. Phúc-châu đều yên.

Từ-Đạt và Thường-ngộ-Xuân kéo quân đánh Sơn-đông, các quận huyện đều thất thủ. Vua Thuận-đế xuống chiếu sai quan hữu thừa-tướng là Y-Tô đem các tướng giữ Sơn-đông, Lý-tư-Tề làm phó tổng thống, đem các tướng ra Đồng-quan, các tướng đều không vâng chiếu.

Quan tướng-quốc nước Ngô là Lý-thiện-Trường cùng quần thần dâng biểu xin Ngô-vương lên ngôi Hoàng-đế, biểu dâng ba lần, Ngô-vương mới nghe, bèn tế giời đất ở Nam-giao, rồi lên ngôi Hoàng-đế, là vua Thái-tổ nhà Minh, đặt hiệu nước là Minh, đặt niên hiệu là Hồng-vũ, truy tôn tiên tổ làm Hoàng-đế, lập Mã-thị làm Hoàng-hậu, con cả là *Tiêu* làm Hoàng thái-tử, Mã-thị rất thông minh và rất nhân hậu, tính ham đọc sách. Buổi ấy nhà Minh mới dấy, việc tranh chiến không mấy ngày không. Mã-thị tự mình may quần áo ban cho tướng sĩ, thường nói với Ngô-vương rằng muốn dẹp yên họa loạn, thì việc cốt yếu thứ nhất, là đừng hay giết người. Khi Ngô-vương đã lên ngôi Hoàng-đế, muốn bổ quan cho họ hàng nhà vợ, Mã-thị hết sức từ chối mà nói: « Đem tước lộc của triều đình, làm ơn riêng cho nhà vợ, không phải là đạo công bằng ». Ngô-vương mới thôi.

CHƯƠNG THỨ LV

Vua Thái-tổ nhà Minh

Vua Thái-tổ cắt Lý-thiện-Trường làm tả thừa tướng, Từ-Đạt làm hữu thừa tướng. Thiện-Trường học rộng biết nhiều, có mưu lược. Vua thường hỏi Thiện-Trường rằng: « Bốn phương chiến tranh, lúc nào yên định được »? Thiện-Trường thưa: « Ngày xưa vua Cao-tổ nhà Hán từ anh áo vải dấy binh, bụng dạ rộng rãi, biết người khéo dùng, năm năm mà nên nghiệp đế; bây giờ kỷ cương nhà Nguyên đã rối loạn, thiên hạ như đất lở như ngói vỡ. Ngài sinh ở đất Hào gần kề ấp Bái, khí tốt non sông, chung đúc vào ngài. Ngài nên bắt chước vua Cao-tổ nhà Hán, tin dùng kẻ anh tài, thương yêu nhân dân, yên định được bốn bể, tưởng cũng không phải là việc khó ». Vua khen phải, từ đó càng tin dùng Thiện-Trường.

Trước kia vua Thái-tổ sai Thang Hòa đem quân theo đường bể sang đánh Phúc-kiến, lại sai Hồ-Mỹ từ Giang-tây đem quân đánh Sam-quan, rồi lại sai sứ đến Diên-bình dụ quan bình chương nhà Nguyên là Trần-hữu-Định. Hữu-Định đặt rượu mời các tướng, rồi giết sứ giả nhà Minh, hòa máu vào rượu, cùng các tướng cùng uống, thề cùng nhau cố chết giữ Phúc-kiến. Sau nghe tin Sam-quan thất thủ, Hữu-Định liền chia quân làm hai đạo, để một đạo giữ Phúc-kiến, tự mình đem một đạo giữ Diên-bình. Quân thủy của Thang-Hòa kéo đến cửa Ngũ-hổ, đánh thành Phúc-kiến, quan khiêm-viện là Bái-đặc-mục-Nhĩ giết vợ con, rồi nhảy vào đống lửa chết. Hữu-Định biết rằng thế đã nguy, từ biệt với liêu-thuộc, rồi lui vào nhà trong uống thuốc độc chết. Tướng sĩ mở cửa thành đón quân Minh vào, rồi khiêng Hữu-Định ra cửa đông, Hữu-Định chưa tắt hơi, được một lúc, lại tỉnh lại, quân Minh bỏ Hữu-Định vào cũi, đưa về Kiến-phong. Vua Thái-tổ vời vào ra mắt, thăm hỏi ân cần, có ý muốn dùng. Hữu-Định nói to tiếng rằng: «Nước mất nhà tan, chỉ còn thiếu cái chết nữa thôi, còn nói gì nữa». Vua cực chẳng đã phải sai giết cả hai cha con. Diễn-bình đã thất thủ, các châu huyện đều hàng phục nhà Minh, chỉ có quan thổ-thống ở Chương-châu là Đức-nhĩ-mật-thập, tự đâm cổ chết. Người buổi ấy khen ở Phúc-kiến có ba người tôi trung, là nói Trần-hữu-Định, Bái-đặc-mục-Nhĩ và Đức-nhĩ-mật-thập.

(Còn nữa) **Tiêu-mai**

Ai mua vé công-thải Đông-dương nên biết

(Tiếp theo)

Kỳ thứ hai mươi sáu (1er Sept. 1928)

Những số được hoàn lại 500 đồng:

9.289 37.208 41.945 52.962 55.060
58.242 107.018 111.490 120.026

Những số được hoàn lại 100 đồng:

1.000	47.710	76.049	94.550
1.045	47.770	76.640	94.635
1.408	48.381	76.645	94.926
1.911	49.828	76.651	95.299
2.818	53.261	76.778	96.814
2.849	53.328	76.798	96.872
2.933	53.437	76.849	97.159
3.049	53.568	76.975	97.286
3.051	54.181	76.999	98.012
4.000	54.189	77.168	98.031
5.081	54.684	77.264	98.211
5.502	54.836	77.903	98.697
5.707	55.372	78.085	98.762
5.977	55.686	78.142	99.128
6.456	55.892	78.107	99.270
6.487	57.274	78.512	99.593
7.194	58.013	78.530	99.792
8.113	58.301	78.543	100.947
8.466	58.794	78.633	101.168
9.064	60.255	78.689	101.839
9.352	60.524	79.036	101.862
9.638	60.632	79.235	101.978
10.068	60.723	79.291	102.030
11.296	60.790	79.376	102.128
11.436	60.872	79.421	102.191
11.761	63.356	79.475	102.208
12.477	63.576	79.889	102.216
13.388	63.794	79.941	102.336
15.662	64.155	80.302	102.367
16.149	64.848	80.403	102.375
16.334	65.404	80.501	102.856
16.507	65.405	81.081	103.018
17.743	65.556	81.133	103.232
18.495	66.261	82.221	103.411
19.515	67.698	82.233	103.937
20.020	68.114	82.344	103.971
20.071	68.286	82.421	104.079
22.515	68.289	82.449	104.179
23.018	68.880	82.583	104.221
23.078	69.153	82.792	104.408
24.166	69.290	82.839	105.710
24.800	69.335	82.935	105.855
24.955	69.360	83.402	106.640
25.481	69.362	83.435	106.881
26.084	69.475	83.606	106.912
26.664	69.485	83.669	107.223
27.433	69.500	83.886	107.238
29.358	69.727	84.051	107.385
29.700	70.445	84.130	107.413
30.811	70.473	84.141	107.570
31.257	70.870	84.274	107.592
32.605	71.148	84.278	107.818
32.715	71.235	84.699	108.662
33.288	71.240	84.732	109.481
33.805	71.246	84.999	110.032
34.331	71.432	85.030	110.518
34.790	71.701	85.150	110.796
35.808	72.066	85.483	111.488
36.987	72.912	85.541	111.532
37.278	73.066	85.690	112.755
37.424	73.330	85.736	112.888
37.792	73.402	86.496	113.961
38.161	73.443	87.305	114.333
38.465	73.448	87.501	114.355
38.498	73.490	87.804	114.545
39.102	73.935	88.219	116.755
39.868	74.058	88.362	117.375
39.902	74.059	88.438	117.673
40.050	74.370	88.866	117.699
40.066	74.460	90.703	117.839
41.443	74.529	91.899	118.286
41.555	74.703	92.091	119.245
41.852	75.292	92.121	119.790
43.007	75.301	92.140	121.090
43.570	75.397	92.633	122.366
44.869	75.713	92.839	122.465
45.803	75.833	93.448	122.566
45.857	76.040	93.775	123.416

(Còn nữa)

VIỆC HANOI

Thời-tiết
7 giờ 25 độ
15 giờ 25 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Avril 1929, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f. 20.

Thời giá quốc trái

Ngày 2 Avril 1929

3 %	hoàn dân		78 00
3 ½ %	hoàn dân		94 f 80
4 %	vĩnh viễn	1917	87 70
4 %	»	1918	86 80
6 %	»	1920	103 50
6 %	hoàn dân	1920	120 f. 45
4 %		1925	120 20

Ngày 8 Avril 1929

3 %	vĩnh-viễn	73 f. 00
5 %	1915-1916	99 f. 50

Tin tàu. — Tàu *Canton* đến ngày thứ tư 10 avril ở Haiphong sẽ chạy thẳng đi Hongkong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ ba 9 avril.

Tàu *Claude chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ năm 11 avril hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Qui-nhơn và Saigon rồi chuyển sang tàu *Porthos* chừng ngày 16 avril thì khởi hành.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ tư 10 avril.

Quan Thống sứ đi Yên-bay. — Ngày hôm qua quan Thống-sứ cùng với quan chánh kỹ sư công-chính Bắc-kỳ, quan chánh sở y-chính Bắc-kỳ và thư-ký riêng của ngài đi tuần du tại tỉnh Yên-bay.

Ở Hanoi khởi hành lúc 4 giờ 30, tới Phú-đoan lúc 8 giờ, từ đó ngài đi con đường mới mở, theo bờ ngạn sông Chảy đi thẳng lên Yên-bình về Yên-bay.

Ngài rẽ vào phủ Yên-bình một lát, ở đó có ông kỹ-sư lục-lộ Tuyên-quang cùng đi với ngài, quan Công-sứ Yên-bay cũng đi đón ngài, đến 11 giờ thì ngài lại tỉnh-lỵ Yên-bay. Có các quan văn võ các nhà điền chủ nghênh tiếp. Ngài có đi thăm các trại khố xanh, nhà pha, nhà máy điện, các trường học, nhà thương.

Quan Thống-sứ xơi cơm sáng tại tòa Sứ, rồi đi thăm đồn-điền M. Farrera ở Văn-phú rồi trở về Hanoi, theo đường Yên-bay sang Tuyên-quang, qua đò Phú-hiên, rồi về Việt-trì, ngài có dừng lại bến đò Phú-đoan, chỗ cầu đang bắc ở sông Chảy đến 8 giờ 30 tối ngài tới Hanoi.

Pardessus 4$ và 7$

Nhà DEMANGE Hanoi có rất nhiều pardessus kiểu đẹp lót suốt: Bằng dạ fantaisie 4 $ một, còn dạ đen thì 7 $.

Xin mời các quí-khách chiếu cố.

Trong ngạch cai-trị — M Wintrebert quan cai-trị hạng nhì, Công-sứ Laokay nay đổi đi Công-sứ Thái-bình thay M. Vingitié về nghỉ.

M. Romanetti quan cai-trị hạng nhì nay đổi đi Công sứ Laokay thay M. Wintrebert.

Tại tòa Thượng thẩm. — Những việc xử tại phiên tòa Thượng-thẩm sáng hôm nay:

Để mất tù — Ng-văn-Công số 222 và Phạm-văn-Thục số 186 đều là lính cảnh-sát bị truy tố để một tên can phạm về tội ăn cắp và biệt xứ chung thân trốn mất, phải tòa án Trừng-trị Hanoi phạt mỗi người một tháng tù. Nay được tòa Thượng-thẩm tha cho trắng án cả, vì xét hôm phiên tòa xử việc tên can phạm trốn ấy, thì không phải phận sự hai người canh gác.

Một tay chuyên môn ăn cắp xe đạp. — Clément Charles là tay lại chuyên nghề ăn cắp xe đạp hiện đã ăn cắp cả thảy được hơn 20 cái xe rồi, mãi đến lần ăn cắp cái xe hiệu Darling rồi đem mạo tên là Georges Laurent làm đốc-công ở sở Lục-lộ đem bán cho Ng-Lược là lính cảnh-sát lấy 5$00, ở Haiphong mới bắt được. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Clément 4 tháng tù, 100 quan về tội ăn cắp, và Ng-Lược 4 tháng tù 500 quan về tội chứa xe đạp ăn cắp. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù cho Clément 2 tháng và tha cho Ng-Lược được trắng án vì xét không biết là của gian mua nhầm phải.

Tù chực ăn cắp. — Ng-văn-Khoa là tù bị phát vãng ở Chapa (Laokay) trong khi làm cỏ về cậy cửa chui vào nhà M. Valmousse ở đấy ăn cắp phải tòa án Trừng-trị Laokay phạt 2 năm tù. Tòa Thượng thẩm y án.

Ăn cắp bò của chủ. — Nguyễn-văn-Mai, Bùi-đức-Mậu tức Mộc, Bùi-đắc-Thao và Phạm đình-Viết là cu ly nhậc của chủ là người Khách xe bò chở gạo đi Nhã-nam (Bắc-giang) rồi thông đồng lấy bò đem bán, nói dối là đi đường bị kẻ gian cướp mất bò. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt mỗi tên sáu tháng tù. Tòa Thượng thẩm y án.

Việc chứa súng đạn không có giấy phép. — Nhân việc M. Bazin bị hại ở đường Huế hôm 30 tết annam vừa rồi; sở mật thám khám nhà MM. Bạch-thái-Toàn, Bạch-thái-Tòng và Nguyễn-văn-Nguyên thầu khoán và buôn bán ở Haiphong bắt được mỗi nhà 1 khẩu súng lục và đạn không có giấy phép. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt MM. Bạch-thái-Toàn và Ng-văn-Nguyên mỗi người 16 quan án treo, và M. Bạch-thái-Tòng 25 quan án treo.

M. Tòng phải phạt nặng hơn là vì khám nhà bắt được thêm hai con dao găm nữa) Tòa Thượng-thẩm phạt mỗi người 16 quan không được hưởng án-treo.

Việc hành hung. — Việc MM. Ng-hữu-Duy tức Sen và Ng-hữu Bôn tức Paul là anh em ruột và là chủ xe ô-tô cho thuê bị truy tố đánh nhau ở Hải-dương thì tòa Thượng-thẩm còn hoãn lại chưa tuyên án.

Việc hối lộ. — Việc M. Lê-văn-Lợi tức Giáo thông-ngôn ngạch tòa án bị truy tố về việc hối-lộ thì tòa Thượng-thẩm hoãn đến 16 Mai mới xét.

Sư chùa Bà-đá mất trộm. — Một nhà sư ở chùa Bà đá, phố Nhà-thờ, tên là Ng-viết-Tường, trình rằng bị người tiểu tên là Tính, ăn trộm mất 50 đồng bạc, rồi trốn đi mất, tìm khắp bốn phương chư phép, mà cũng chẳng thấy tăm hơi nó đâu cả.

Quan Đốc lý thành-phố Hà-nội hiểu-thị trước cho những chủ có xe, nếu quên không làm tờ khai thì phải tuân theo nghị định ngày mồng một tháng giêng tây năm 1925 trương thứ V, điều III nếu không sẽ phải nghị theo điều thứ 7 và thứ 8 trong nghị định ấy.

PHÒNG GIẤY ÔNG ACKEIN QUẢN-LÝ
VĂN KHẾ TẠI HANOI

BÁN ĐẤT

để làm nhà an-nam tại làng Hòa-mã. Có tiền cho vay nhưng phải có gia sản thế chấp.

Hỏi tại phòng giấy. 7.711

Ngài ho du?

Vậy nên lập-tức đến hiệu bào-chế **CHASSAGNE**,
Số 59, phố Paul Bert, Hanoi
sẵn có thứ thuốc chữa khỏi tức-khắc bệnh ho, ho gió, ho lao, vân vân, của ngài.

Nên xem lời cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư, nói về thuốc SIROP NOFAL.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS.** 54, Phố Paul Bert, Hanoi

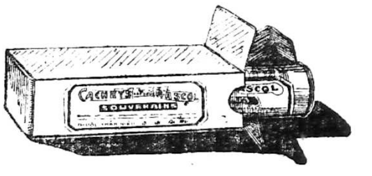

Hễ thấy ghê mình thì dùng ngay một viên thuốc Rascol là khỏi ngay bệnh cảm và bệnh sốt rét rừng.

Ngạch thư ký lục sự — M. Đinh thế-Quý, thư-ký lục sự ở Sơn-la nay kiêm việc dạy luật ở trường [illegible] tỉnh ấy, thay M. Trần-Hồng đổi đi Hòa-bình.

Việc dạy thể thao. — M. Đặng-công-Tuất, lính khố-xanh Phú-thọ, nay kiêm việc dạy thể-thao ở các trường Phú-thọ.

M Lương-văn-Lan, lính khố xanh ở Bắc-kạn, nay kiêm việc dạy thể thao ở các trường Bắc-kạn.

M. Trịnh-đình-Thanh, lính khố-xanh ở Phúc-yên, nay kiêm việc dạy thể-thao ở các trường Phúc-yên.

Lại ba người mất xe đạp. — M. Trissol tại sở Điện-báo nhà binh trình rằng mất trộm cái xe đạp. hiệu Alcyon, giá đáng 25 đồng.

M. Liêu-văn-Cẩn, ở số 100, phố hàng Lọng, trình rằng mất trộm cái xe đạp hiệu Royal, giá đáng 35 đồng.

M. Nguyễn-đức-Long, ở số 36, phố Davigneau, trình rằng mất trộm cái xe đạp hiệu Daring giá đáng 30 đồng.

Thi tiếng Đông phương — Sáng hôm nay các thí-sinh phần thứ nhì cả thảy có ba người. Bài dịch ra chữ Pháp như sau này:

Làm một người dân trong nước, thì pháp-luật trong nước tức là cái áo thiết-giáp để ủng-hộ cái tự-do, cái quyền-lợi của mình, lại tức là cái kim chỉ-nam để đưa dắt đường ngay lẽ phải cho mình, dù không phải là nhà chuyên-môn pháp-luật, không thể hiểu thấu tinh-thần, nhưng cũng phải hiểu biết những điều đại-cương, để giữ lấy lẽ thẳng mà đừng mắc vào điều gian, theo về đường phải mà khỏi đâm vào chỗ quấy, và để tỏ rõ cái quyền lợi, cái tự-do của mình được đến đâu là giới-hạn, trong cái giới hạn đó thì mình đã chắc cậy được ở pháp luật làm bùa ủng-hộ, không để cho ai được lộng quyền hiếp thế mà xâm lược cái quyền lợi giầy xéo cái tự-do của mình; có thế (1) thì mới đủ cái tư-cách tự-trị, cái năng lực tự-tồn mà thành được một người quốc dân lương thiện chính-trực.

Người dân nước văn-minh không người nào là không có cái thường thức về pháp-luật, nên nhiều người biết phục-tòng, cẩn-thủ pháp-luật, mà ít có những chuyện phạm pháp làm càn, (2) người nào cũng không [illegible] cái quyền lợi phong-khí cái tự-do của mình, mà ít sinh ra cái tệ «cả vú lấp miệng em» là hiếp dọa nạt lừa gạt người, mượn pháp luật làm cái lợi khí để tác oai tác phúc.

---

(1) Vậy
(2) Bậy

MỘT VIỆC THỰC TIẾN-BỘ

Sự tiến-bộ ấy là mất có 0$60 mà tự mình chế lấy được một litre rượu vang bổ tốt bằng thuốc QUINTONINE. Thuốc QUINTONINE là một thứ thuốc mới rất tốt, bổ huyết, bổ gân, trị bệnh suy nhược, mệt nhọc, xấu huyết, đau gân. Một lọ, dùng để làm một lít rượu vang bổ giá là 0$60.

Bán tại: Hiệu Bào-chế, L. Blanc
Rue Paul Bert, Hanoi

Nhà Hội-quán của hội «Trí-hóa». Bản báo tiếp được bài sau này:

Bản-hội thành lập tự năm 905 đến nay tính tuổi đã ngót 30 năm, mục-đích cùng sự nghiệp của bản-hội bất tất phải tự giới-thiệu vì có nhiều dịp liệt vị trong hải-nội đã chứng-kiến và chánh-phủ đã để ý đến.

Nay thiết nghĩ, điều thứ nhất là cần phải có một cái hội-quán làm cơ sở cho hội, điều thứ hai là các đoàn thể trong quốc-dân mình phần nhiều chưa có nhà hội-quán, mỗi khi họp Đại-hội-đồng rất là khó khăn, điều thứ ba là xưa nay nhất là ở Hà-thành chưa có cái nhà hát nào gọi là lịch sự to tát, có thể chứa được nghìn người đi xem, riêng cho quốc-dân ta, nhà hát Tây (Théâtre municipal) tuy là của công Thành-phố, khi muốn tổ chức một buổi hát nào tất phải là buổi hát giúp vào việc công-ích thì mới có thể mượn được, thế mà cũng rất là khó khăn, vì là nhà hát Tây làm ra là chỉ hát về mùa rét, mà mùa rét lại cho chung. Người chung nhà hát cốt hát để lấy tiền, cho mượn lại tối nào là thiệt tối ấy, thành thử bản hội cũng vậy, mà các đoàn thể khác cũng thế. Mỗi khi vì việc nghĩa và công ích mà muốn tổ chức một buổi hát thì sự khó nhất là muốn cái nhà hát rất to rộng có đủ chỗ cho nhiều người đến chứng kiến, và lại nhà hát Tây sự cấu-tạo cùng sự trông nom đều theo lối Âu cả, người mình vì sự tập quán và phong tục, ra, vào, có nhiều nỗi bất tiện. Điều thứ tư là nhờ sự khai hóa của Chính-phủ bảo-hộ, ngày nay xứ mình, nhất là Hanoi thỉnh-thoảng vẫn có buổi diễn-thuyết số người đến dự thính rất đông, mà

(Xem trang thứ ba cột thứ ba)

Voi «Chang» Bản phim này đã bắt đầu chiếu tại rạp chớp bóng Palace từ tối hôm qua 3 avril. Các khán quan vừa người tây vừa người ta đến xem tấp nập, mới 7 giờ tối đã đông đầy cửa rạp. 8 giờ rưỡi đứng trong rạp đã không đủ ghế cho người đến xem.

Phim ảnh kể đại khái để các bạn chưa đi xem biết qua và mách đùm các bạn thích xem chiếu bóng cùng các ông các bà không đi xem chiếu bóng bao giờ hay. Ta ở nơi chung-châu mà nhất là xứ Bắc-kỳ ta này thì đầu miền thượng-du cũng không có cảnh lạ như ở trong bản phim này vậy.

Bắt đầu bản phim thì chiếu về dân cư người Siam, cách cử chỉ ăn uống của người Mọi; sau đến cách thức sự săn bắn các loài thú giữ như gấu, cọp, báo, voi của người Mọi thần tình là thế nào. Suốt từ đầu đến cuối bản phim không có chỗ nào là chỗ mà các khán quan ngồi coi chiếu không phải tấc lưỡi ngợi khen.

Động tâm nhất và khen cho loài voi cũng là một giống vật mà biết luyến ái nhau, khiến cho khi người Mọi bắt được một con voi con đem về nhà, con voi mẹ thấy mất con, liền tìm kiếm đến tận chỗ người Mọi ở mà phá cửa nhà người Mọi, sau lại kéo cả đàn hơn 400 con mà phá tan dân cư Mọi. Thế mà người Mọi lại thi hành hết tài cán ra, bắt được voi mà dạy dỗ đến nỗi voi phải phục để làm việc trong nhà.

Đó là lời sơ lược của ký giả được hân hạnh coi chiếu buổi đêm qua mà giới thiệu cùng bà con, còn các giống thú trong chốn sơn lâm thì không còn thiếu giống chi mà ta không được xem. Cái tài giỏi của dân cư Siam và sự cốt yếu của bản phim bà con đến xem sẽ được biết mà không khỏi ngợi khen. T. D. T.

Số 11

ĐÁY GIẾNG HỒN OAN

DOÃN-KẾ-THIỆN dịch thuật

Chuyện một con dâm phụ giết chồng rồi vứt thây xuống giếng, mượn cớ lấp đất cho đầy giếng lại, tưởng rằng che được mắt người, không ai còn biết đến nữa. Ngờ đâu ba năm sau gặp cụ Bao-long-đồ là một vị quan rất liêm minh, tra xét được ra. Cho hay lưới giời dầu thưa, mà những kẻ gian tà không bao giờ thoát được.

Khi *Hiếu-cô* đã trở về phòng rồi, Tôn-đại-lý cũng đi vào buồng nằm ngủ. Lúc gần hết canh ba, A Cường thấy *Đại lý* đã ngủ say rồi, liền lén chạy ra ngoài, đi tìm *Tôn-tiểu kế*. Bấy giờ Tiểu-kế đã về nằm ở nhà trong, đánh thức dậy, bảo theo vào phòng riêng, sẽ bảo nhỏ một việc. Vào tới nơi, Tiểu-kế nhìn A Cường sắc mặt hung tợn, hai mắt nhớn nhác, lông mày dựng thẳng, lấy làm ngại, liền hỏi rằng:

Sao hôm nay tôi coi dì có ý khác?

A Cường liền ghé tai bảo thầm rằng:

Hai chúng ta bây giờ lên ra giết chết lão già ấy đi. Anh cứ nghe tôi rồi đôi ta mới có ngày được cùng nhau sung sướng.

Tiểu-kế giật mình nói rằng:

Dì định giết chết nghĩa phụ tôi ư? Dì chẳng sợ thì dì giết, chứ tôi không dám làm, vì tôi ngày nay lớn nhỏ cũng là một người làm việc ở huyện nha, lỡ tiết lộ ra, thì tội nặng tội hơn người khác, và chẳng nghĩ đến công ơn dưỡng-dục, tôi nỡ nào mà đang tay giết nghĩa phụ tôi cho đành.

A Cường liền trợn mắt lên hỏi dồn rằng:

Anh không nghe tôi à? Anh không nghe tôi à?

Tiểu-kế nói:

Tôi xin chịu thôi, việc gì chứ việc ấy tôi không thể nghe theo dì được.

A Cường nói:

Thật anh không theo chứ?

Tiểu-kế nói:

Tôi quyết không nghe theo, dì làm thế nào thì làm. Hay dì giết chết ngay tôi này.

A *Cường* nói:

Nếu anh không nghe theo ta, thì ta không giết chết, ta chỉ làm cho anh phải xấu rồi bị tù rạc mà chết.

Tiểu-kế nói:

Dì định làm gì tôi nào?

A Cường liền nắm ngay cổ áo Tiểu-kế mà nói rằng:

Nếu anh không nghe theo, thì ta lập tức kêu rầm lên là đang đêm anh dám lẻn vào phòng, để chực hiếp ta. Cái tội *cường gian kế mẫu*, theo như luật thì tội anh nặng hay nhẹ? Có chết không nào?

Tiểu-kế chắp tay vái lạy mà nói rằng:

Xin dì mở lượng từ bi, đừng giết nghĩa phụ tôi mà tội nghiệp. Thưa dì, trước kia tôi côi [illegible] bơ vơ, được nghĩa-phụ tôi đem về nuôi dạy, lại lo liệu cho có công việc làm, ơn sâu nghĩa nặng, tôi chưa báo đền được mảy may, vậy bây giờ tôi nỡ lòng nào lại giết nghĩa phụ tôi cho được. Dì ơi! sao dì ác quá thế? Tôi xin dì?

A Cường lúc ấy sát khí đã xông lên đến cổ, khi nào còn chuyển lòng đổi ý được, liền lôi tuột *Tiểu-kế* đi theo, ra cái nhà con ngoài bờ sông, vào thẳng chỗ giường Đại-lý nằm. Bắt Tiểu-kế phải đứng im một chỗ, hễ chạy là kêu lên, để cho là đến ghẹo mình, rồi cởi áo ngoài, xắn gọn quần, đi lấy một cuộn thừng gai, và một cầm dẻ, chạy đến trước giường, sẽ lừa thừng vào cổ Đại-lý, đánh thòng lọng rồi, cầm lấy một đầu, còn một đầu đưa cho Tiểu-kế, bảo cùng mình cùng rít thật chặt.

Tiểu-kế lúc đầu bị bách, phải cầm lấy đầu thừng, nhưng không dám rít chặt, không ngờ lúc ấy Đại-lý thấy động mở mắt nhìn, thấy một bên là Tiểu-kế, một bên là A Cường, liền chỉ vào mặt quát mắng. Tiểu-kế biết thế nào mình cũng bị tội rồi, chẳng còn nghĩ gì ân nghĩa nữa, liền cũng thẳng tay ra sức cùng A Cường rít thừng thắt cổ Đại-lý.

Đại-lý cũng cố kêu lên rằng:

A! Thế ra người thầy tướng giỏi thật, ta ngờ là ta chết cách nào, ngờ đâu lại bị chết về tay hai đứa dâm phụ gian phu....

Toan kêu nữa, nhưng nghẹt cổ, không thể kêu lên được nữa, chực lấy tay ẩn đổ cái bàn ở bên cạnh để cho Hiếu-cô biết mà đến cứu, không ngờ A Cường đã biết trước, cất đi bỏ từ bao giờ rồi, tức bực quá, toan cất mình vùng dậy, A Cường liền nhẩy phắt ngồi lên bụng đè đi xuống, rồi nắm chặt tay mà đấm lấy đấm để vào ngực, chỉ một lát Tôn-đại-lý nằm ngay ra như cây gỗ, thế là bị chết oan. Thương thay!

Đại-lý đã chết rồi, A Cường bảo Tiểu-kế cùng khiêng thây ra ném bỏ xuống cái giếng thơi ở sau nhà.

Ném thây xuống rồi, hai đứa lại trở vào trong nhà, Tiểu-kế hỏi rằng:

Bây giờ đã hay ném được thây xuống giếng rồi, nhưng biết đâu lại chẳng có ngày nổi lên, đến lúc ấy thì biết làm ra thế nào.

A Cường nói:

Ta đã nghĩ được một kế rất diệu, không ai còn ngờ là chúng mình giết, và mất tích cái thây đi. Bây giờ anh đi lấy ngay mũ áo của lão ấy mà đội mặc vào, rồi chạy ra bến nhảy xuống sông, vừa chạy vừa múa, giả cách làm điên, tôi cũng giả cách vừa chạy theo vừa kêu. Xuống nước rồi, anh lặn đi một thôi dài, rồi kiếm chỗ vắng bơi lên bờ, cởi bỏ mũ áo ấy ra, cuộn tròn lại mà vứt bỏ đi, thế là ai cũng bảo là lão ấy điên đâm đầu xuống sông, nước chảy mạnh, trôi đi đâu mất. Còn cái thây ở dưới giếng đó rồi ta lập cách lấp đất cho đầy giếng lại, thì còn có giời biết.

Tiểu kế theo như lời lập tức lấy mũ áo của *Đại lý* mặc vào, từ trong nhà sồng sộc chạy ra, múa may quay cuồng, cứ thẳng bờ sông mà chạy, A Cường vừa chạy theo vừa kêu:

Chồng tôi phát điên! chồng tôi phát điên! Đang bảo chạy ra để đâm đầu xuống sông kia! Ai nắm lại hộ tôi với!

Bấy giờ vừa sang canh tư, *Hiếu cô* nằm ở trong giường vừa thức giấc dậy, bỗng nghe thấy tiếng A Cường kêu, vội mở cửa lật đật chạy ra, thấy A Cường đang chạy, cũng vừa chạy theo vừa kêu:

Cha ơi! Tự dưng sao cha lại phát điên? Cha chạy đi đâu thế?

A Cường quay cổ lại bảo rằng:

Chị khỏe chân chạy mau lên mà nắm lấy thầy lại.

Hiếu-cô hết sức đuổi theo mãi mới kịp, khi đến bến sông vừa nắm được cái áo, Tiểu-kế giật mạnh ra, liền nhảy ùm xuống sông, chỉ loáng mất chẳng thấy tăm hơi đâu cả. Bấy giờ giời lờ mờ sáng, Hiếu-cô thấy bộ mũ áo ấy, cứ nghĩ là cha mình thật, liền lăn ra vừa khóc vừa kêu rằng:

Giời ơi! Thôi cha tôi đâm đầu xuống sông chết mất rồi.

A Cường chạy đến sau cũng giả cách lăn ra khóc. Bấy giờ các người chung quanh nghe tiếng kêu cũng đều chạy cả ra, bảo nhau người thì đi lấy thuyền, người thì lấy câu liêm và sào gậy, cùng nhau bơi thuyền đi mò khắp nơi, mà chẳng thấy xác đâu cả. Hiếu-cô lại nhờ người đi thuê bọn thuyền chài, đem lưới đi chăng đến mãi ở dòng dưới, lại lặn hụp xuống mò mà cũng chẳng thấy, đều bảo nhau là sông đây nước chảy mạnh nên thây trôi mất, đành chịu chẳng tìm được nữa.

(Còn nữa)